

ELŐFIZETÉS
HELYBEN:
 Egy évre 24 korona
 Egy hónapra 2 korona

VIDEKEN:
 Egy évre 28 korona
 Egy hónapra 3 m. 40 f

HÁRDÉTESEK:
 6-24-asos postai sor egyezer 20 fill.
 minden kézhezvételénél 16 fillér.

Nyitólár havi 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és eszaki egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Csütörtök, január 23.

Mai számunk főbb közleményei:

Vészárélt: Nász az udvarnál.
Zajos gyűlés a Kölcsey-Egyesületben.
Rang-kérdés.
A balasszállói kepenya nem Petőfi.
Ingyen kenyér!
As aradi kulturpalota tervpályázata.
A revolver-újságírók névsora.
Királyunk és az acéltruszt elnöke.
Letartóztatás az aradi pályaudvaron.
A kulturpalota ügye a Kölcsey-Egyesületben.
A székely-keresztúri választás.
A munkaadó szavatossága.
Tárcs: Kadosa szobra. Irta: Sas Ede.
Regény-Csarnok: A harmadik. Irta: Sienkiewicz Henrik. Fordította: Hegedüs Szeráfin.

Nász az udvarnál.

Arad, január 22.

A bécsi Burg ódon pompájú termeiben, a Habsburgok fejedelmi családjából holnap kiválik egy szerető nő, hogy kövesse férjét, akihez szerelem fűzi. Mire e sorok nyomtatásban megjelennek, a mi felejthetetlen emlékü trónörökösünk leánya, Nagyasszonyunknak, Erzsébet királynénak unokája, ősz királyunk szemefénye: Erzsébet királyi főhercegnő oltárhoz készül, hogy házasságra lépjen vőlegényével, akit szive szerint választott magának társul e földi életben.

Mindig kedves dolog a nász. Még idegen és közömbös emberek násza is meghatározó. A világ rokonszenve kíséri az egybekelőket. A fiatalság s a szerelem örök

varázsa megbüvöli mindazokat, akik eljegyzésének híré hallják, vagy nászmenetet látnak a templomba vonulni.

Hátha még a nő, akiről röpke, rózsaszínű himenhírek szállottak világgá, szívünknek kedves! Ha az egész nemzet kedvence, amely az ő szépségében, az ő fiatalságában, az ő hódító kellemében két drága lénynek sugározását látja: az apáét s a nagyanyáét!

A Habsburgok ódon pompájú termeiben, a történelmi falak között, századok óta nem nőtt fel oly szívünknek drága hajadon, mint Erzsébet főhercegnő. Királyi rózsának nyílását még sohasem lestük anynyira szeretettel, mint az ő serdülését, eladóvá fejlődését. Az apának emléke, a kitől a Mátyás király korszakát reméltük, ha életben marad és ősei trónját elfoglalja, áldó kéz gyanánt lebegett az ifjú hercegnő szőke feje fölött. Tragikus végű királynénk szeretete, amelylyel egyetlen fia képmását és ivadékát életében elhalmozta, reánk maradt örökségként. S mert tudtuk, hogy ősz királyunk legfőbb öröme ő, már e hármaskörnél fogva is oly gyöngéden s oly gondosan fogta őt körül népünk szeretete, mint menyasszonyi ruhájának selyme és csipkéje.

„Királyasszony kertje kivirult hajnalra...“ Erzsébet főhercegnőből nagy leány lett. Mint ablakunk alatt a fehér orgonavirág: kinyílt egyetlen éjszakán. Szívét, lelkét megszállották a fiatalság álmái, mint ahogy a virágoskertet ellepi a harmat. Álmodozva járt-kelt karsu alakja a

bécsi Burgban, ahol ősanjának képei festett szemükkel figyelemmel kísérték.

Nem tudjuk, micsoda politikai remények fűződtek Erzsébet főhercegnő felserdüléséhez. Gondoltak-e fejedelmi vőlegényre, hatalmasra és erősre, aki beváltsa újra a régi közmondást: Tu felix Austria nube!

Diplomaták és idegen udvarok mit süttöttek-főttek ki a fiatal hercegnő sorsáról: ki tudná azt megmondani? Hogy micsoda szerepet szántak neki, hogy melyik koronát szerették volna feltenni szüzi homlokára, a mirtusz-koszoru mellé ráadásul: ma már henye kombinálgatás. Hogy a fiatal főhercegnő látta-e titkos konyhákban, rejtett görebekben párolt terveket s azok gőze nem okozott-e fejfájást neki: ezeken az elmúlt dolgokon minek elmélkedjünk?

Minden tervet, álmot, próbálgatást, a nagy politikának minden selyemburkát elvágta, megsemmisítette, a boldogságnak utjából félretaszította egy tény, egy poétikus, bátor cselekedet: a főhercegnő eljegyzésének bejelentése a múlt év őszén s még inkább az immár elkövetkezett frigykötés, a melynek forró szeretettel maga a királyi nagyatyja egyengette az utját.

Hogy ki a vőlegény? — se a királyra, se a magyar nemzetre nem közönyös. Mert féltett és drága kincs kerül a kezére ama szerencsés halandónak, a kit a főhercegnő vőlegényének hívnak.

Nem királyfi, még csak nem is ural-

TÁRCSA.

Kadosa szobra.

Irta: Sas Ede.

Kadosa Tamás, a költő, meghalt. Halála nem valami regényes költemények között következett be: nem röpített golyót a meghasonlott szívébe, nem is valami inséges külvárosi szobácskában szenvedett ki kétségbeejtő elhagyatottságban; még csak nem is a kórház hideg vaságyán fogta le a szemét egy szelíd, kékszemű irgalmas nővér... Kadosa Tamás, a költő, egy nagy fővárosi napilap munkatársa volt és az egyesületek rovatát vezette kiváló ötletességgel. Ifjúkori bohémiségének, sajna! réges-régen vége volt és a költő számára igen rendes polgári háztartást rendezett be a felesége abból a jövedelemből, amit az egyesületek rovatának vezetésé a konyhára hozott... Ebben a csendes, szűkecske otthonban lehelte ki lelkét a poéta ama hű nő karjai között, aki tizennyolc évig játszotta házában a gondviselés szerepét — egy háromforintos cselédleányka segítségével.

Halála után megtörtént vele az a dolog, a mi éppen nem sokat tesz a költők életében, azaz, hogy halálában. Egy előkelő kritikus, aki az élő poéták könyveit három sorban szokta elintézni: olyan cikket írt róla az új-ágban.

hogy az egész nemzet egyszerre oda lett a csudálkozástól, mekkora vesztesség érte a Kadosa halála által! Előszedte a feledés sírjából a Légyvárat, Kadosa ifjúkori verses kötetét, melyről megjelenésekor alig vettek tudomást és hasábokon át bizonyította, hogy a remek költemények írójának fantáziája oly virágos mint a perzsa mese-mondóké verseinek tüze egyenesen Hafizra, gyöngédsége Mussetre mélysege Góthére, szárnyalása Schillere, humora Byronra emlékeztet. — Milyen méltatlanság — kiáltott föl a kritikus, — hogy az a félreismert, sőt egyáltalán nem is ismert nagy szellem a napi sajtó jármájában volt kénytelen robotolni! De a nemzet legalább halálában rója le vele szemben szent tartozását, amit életében leróni elmulasztott. Neve éljen örökké és költészete fénye töltse be a palotákat és kunyhókat.

A cikk meglehetősen zajt csapott. Egy élelmes kiadó a Légyvárból, sőt Kadosa többi műveiből hamarosan második kiadást rendezett, vagyis piacra dobta az első kiadások megmaradt példányait. A költő szülővárosában indítványt tettek, hogy születési házat emléktáblával jelöljék meg, sőt egyre növekedett az adakozások összege is, amiből az elhunyt dicsőnek a főváros egyik szép terén szobrot akartak emelni.

Látta pedig mindezt Kadosa Tamás az ég-ből és nagy kedve tellett az érdekes eseményekben.

— Szent Péter szakállára, — mondotta végig heveredve egy gomolygó, puha felhőn a jó Isten kényelmesen berendezett menyorszá-gában, — mégis szép dolog az a halhatatlanság nemcsak itt az égben, de odalenn a földön is! Földi pályámon ugyan sokat küzdöttem, nélkülöztem és bizony sokszor elváltam keseredve tisztelt kartársaim ellen, akik kegyetlenül üldöztek és eltapostak. De most megbékülök velök. Hiszen fényesen jóváteszik a bűneiket. Oh, mily szép erénye az emberi szívnek a hála és kegyelet!

Van pedig Kadosa társaságában egy hozzászuszakálú bölcs, a ki a földön is mindig filozofált, ám nagy szemil vala és élete legragyogóbb diadalát akkor aratta, amikor egy díjnoki állást tudott magának megszerezni. A vén, menyországi cimpora epés redőkbe vont a szája szögieteit:

— S te valóban azt hiszed, naiv poéta, hogy a te emléked föllevenítésében, a te költészeted ünneplésében az igazi és őszinte kegyelet vezeti az embereket?

— Hát mi egyéb vezethetné?! Hiszen én csak egy porladó poéta vagyok, nem pedig eleven kegyelmes ur, aki címeiket, rendjeleket, esetleg mandátumokat osztogathat! Mi indíthatná őket az ünneplésre, ha nem az a tűz, a mit verseim gyújtottak a szívökben? Ha nem az a kegyelet, a mivel hűt poraimnak tartoznak?

kodóháznak tagja, bár vérbeli, *Windisch-Graetz* herceg a völegény. A kis főhercegnő szive hajlamát követte, szerelemből nyújtja kezét neki. A politikának nincs hatalma szívéen, boldogságának hajnali égboltját nem zavarják meg nagyhatalmi szempontok fellegei.

A legnagyobb boldogság jutott a főhercegnőnek osztályrésztül, ami a trónok jeges ormain ritkán éri el a férjhezmenő főhercegnőket és házasulandó főhercegeket: ahhoz megy, a kit legelőször megszeretett. A szerelmi frigy minden poézise ott ragyog az Erzsébet főhercegnő nászán. Idillje teljes és tökéletes, Európa egyik legősibb, legbüszkébb és leghatalmasabb trónja árnyékában.

Voltak-e a magyar nemzetnek a szépséges főhercegnővel nagyratörő tervei: ki mondaná meg? Az bizonyos, hogy a népnek lelke spekulálni nem tud. A magyar nemzet széles rétegei a mindenható szerelem erejét szemlélik az esküvői hírből s szívük csordultig megtelik tiszta, önzetlen gyönyörűséggel. A magyar királyra pedig csodálattal nézzünk fel. Oly magasan áll fénylő alakja más halandók mértéke felett, hogy elszedülünk bele, míg szemünket hozzá emelhetjük.

Ennek a nagy uralkodónak a szive a legnagyobb. Oly nemes szive van, oly tiszteletparancsoló az ő sebzett szívének határtalan jósága, hogy attól nem vonhatja meg bámulatát senki, a ki életének eseményeit vizsgálja.

Most is, hogy legkedvesebb unokájának fejére rá engedi hullani egy tisztán szerelmi házasságnak teljes rózsáit, csak növekedik a világ rokonszenve és csodálata történelmi alakja iránt.

A magyar nemzet pedig, a mely oly határtalan szeretettel kíséri minden lépését Rudolf trónörökös egyetlen gyermekének s Erzsébet királyné unokájának: zavartalan boldogságot kíván a fiatal párnak. Azt kívánja, hogy szerelmi frigyükben a rózsák nyílása, a fülemilék éneke örökké tartson. (*)

A költségvetés tárgyalása, s a parlamenti helyzet. *Szell* Kálmán miniszterelnök betegsége miatt tudvalevőleg el kellett halasztani a megyei pénztárak államosításáról szóló törvényjavaslat tárgyalását, amelyet a képviselőház előke a csütörtöki ülésre tűzött ki újból.

A részletes tárgyalásnál a függetlenségi párt nagy vitára készült és már régebben elhatározta, hogy egyes benyújtandó módosításokhoz szigorúan ragaszkodik.

Hire jár, most, hogy a miniszterelnök kiállott betegségére való tekintettel mégis enyhébb bírálatot gyakorol az ellenzék, a melynek egy része meg van amugy is győződve arról, hogy az államosítás igen üdvös eredménnyel fog járni a megyei pénzkezelésre. Az ellenőrzés szigorúsága kevesebb szancot nyújt az elkezelésre, amely itt-ott — tisztelet a becsületes kivételeknek — eddig elég gyakran fordult elő.

Miután a tárgyalásra kész legfontosabb javaslatokkal, — az újoncjavaslatokkal végzett a Ház — közvetlenül az államosítási javaslat után az 1902. évi költségvetés tárgyalásához fog a parlament.

A politikai horoszkop hosszú vitát mutat. Nemcsak azért, mert a választások utáni első budget-tárgyalás rendszerint hosszúra szokott nyulni, mivel a legtöbb új ember ezt használja fel a szűzbeszédre, de meg a kritika is erősebb szokott lenni, hanem főként azért, mert sok aktualis politikai téma áll a képviselők rendelkezésére. Így a gazdasági kérdések mellett első sorban a *kiegyezés* képezi majd a legtöbb vita tárgyát.

Azután az *új vámtarifa kérdése, a német vámtarifa és a katolikus autonomia* fogja foglalkoztatni a felszólalókat s a kormány egyes tagjait. Nagy érdeklődéssel várják ezért *Szell* Kálmán miniszterelnök első budgetbeszédjét, amelyben mindezekről a kérdésekről behatóan fog nyilatkozni. De felszólal *Wlassics* Gyula kultuszminiszter is, aki a kath. autonomia tekintetében elfoglalt álláspontját fogja megismertetni.

Mindezeknél fogva nézetünk szerint az idei budget tárgyalás *mélyen bele fog nyulni a március hónapba is.*

A margittai mandátum. A margittai választás doigában, melyen *Órley* Kálmán szabadelvű győzött *Szathmáry* Morral, a függetlenségi Kossuth-párt jelöltjével szemben, a Kuria tudvalevőleg vizsgálatot rendelt el. Ezt a vizsgálatot a nagyváradi kir. tábla részéről kiküldött *Plopu* György dr. táblai bíró január hó 29 én kezdi meg és négy napon át 30., 31., február 1. és 2. napjain folytatja. Összesen negyvenhét tanut idézett meg, de esetleg kihallgatásra kerünek a felek által előállítható tanuk is. Az idéző végzéseket bírósági végrehajtó utján kézbesítették a Kuria határozatában megnevezett tanuknak. A vizsgálat iránt nemcsak a kerületben, hanem általában is nagy az érdeklődés.

Egy képviselő lemondása. A *B. H.* mai száma írja: *Kristóffy* Józsefet, a nagylaki kerület országgyűlési képviselőjét, a belügyminisztériumba miniszteri tanácsossá nevezték ki. *Kristóffy* ezért lemond mandátumáról. A kerületben *Návay* Lajos dr. alispánt jelölt helyére szabadelvűprogrammal. A *B. H.* hírével szemben megjegyezzük, hogy *Kristóffy* képviselő a minap Aradon járván, határozottan megcáfolt azokat a híreket, a melyek lemondásáról elterjedtek.

Horvát tartománygyűlés. *Kovacevics* István képviselő volt zágrábi. *Spán* nagyszabású beszédet mondott a horvát tartománygyűlés mai ülésén. *Küierent*, hogy a horvátok a magyaroknak *szépséges társat az egész világon nem találhatnak.* Megtámadja a klerikális *Strossmayert* és pártját. A klerikalizmus — úgymond — főnkre tesz minden államot, ahol magát befészkel. Végül figyelmeztette a horvátokat, hogy 1848-ban a magyar országgyűlés tette szabad emberekké a horvát jobbgyokokat.

A deési kerület képviselő-küldési joga. A képviselőház állandó igazoló bizottsága ma délelőtt 10 órakor *Szentiványi* Árpád elnöke alatt ülést tartott, melyen a *Tisza* Kálmán és *Meszélyi* Pál képviselők megbízó leveleit megvizsgálván és rendben találván, a képviselőket a 30 nap fenntartásával igazolta.

A képviselőház tudvalevőleg a királyi kuriának azt az ítéletét, a melylyel a *Deésen* 1901. október 2-án megtartott képviselőválasztás eredményét az 1899. XV. t. c. 3 §. hatodik pontja alapján megsemmisítette, az állandó igazoló bizottsághoz tette át annak megvizsgálása végett, vajjon a kerület képviselő-küldési jogának felfüggesztése céljából előírt előzetes vizsgálat elrendelő-e? Az állandó igazoló bizottság ebben a tárgyban ma határozott és behatározó vita után, melyben *Vörös* László, *Münnich* Aurél, *Kubinyi* Géza, *Kristóffy* József és *Belicska* Béni előadó vettek részt, egyhangulag a következő határozatot hozta:

Miután a bizottság a Kuria ítéletéből és indokolásából nem látja beigazoltnak azt a tényt, hogy a kérdéses választás folyamán nagymérvű etetés és itatás eszközöltetett, amennyiben az ítélet és indokolása szerint az összes, 909 leszavazott választók közül csupán 44-ről állítatik, hogy csekély kalácsot és pálinkát fogyasztott a jelölt lakásán (a kuriai ítélet indokolása szerint azoknak a választóknak ott *Teleki* Domokos gróf egy kis konyakot, illetve pálinkát és kalácsot adatott) a bizottság a vizsgálat elrendelését *szükségesnek nem tartja.*

A szférák Schopenhauere keserűen mosolygott.

— Kedves barátom. Nekünk, akiknek részünk vagyon az Ur világosságában, jobban kell ismernünk az emberek lelkét, mint odalen a vidéki kisasszonyoknak. A föld fia, az ő apró érdekeikkel és éhes érzésükkel...

— Ugyan, ugyan! — kiállt föl méltatlankodva a Légyvárak írója. Már micsoda önzés vezet'e például azt a zseniális kritikust, a ki rólam azt a csinos és magam is elismerem, hogy tárgyilagos bírálatot írta?

— Micsoda önzés? Az, hogy emlegessék, nem a te nevedet, hanem az övét. A közönség azt mondogassa: *Olvastad* Konyárinak, az epés kritikusknak a cikkét? Ugyebár, érdekes? A mérges, vén komondor, aki minden pennásembernek a lábszárába kapott: egyszerre hízogó cicává változik és dorombolva dörgölőzik egy elfeledett énekes lábaihoz. Barátom, nem téged akart a nap hőségévé tenni, hanem önmagát!

— Ej, ej... De hát az a lelkes irodalombarát, aki szülővárosomban azt indítványozta: jelöljék meg a születésem házat emléktáblával, márvánnyal és aranybetűkkel!

— Az a falusi prókátor? Hát bizony ökléma kapott a jó alkalom, hogy indítványa révén az ujságba kerüljön a neve. Ezt a dicsőséget különben sohasem bírta volna elérni csirkepöréivel.

— Na, ma ballábbal keltél föl, urambátyám — mondta a poeta. — Eredj amoda a kis an-

gyalokhoz, akik ott cicáznak az aranymezőn, hátha azok meghozzák a jókedvedet. Egyébként pedig várjuk be a szobor leleplezési ünnepét. Majd meglátod, milyen fölséges ünnepe lesz az a kegyeletnek!

A pesszimista üdvözült ráhagyta a dolgot; a poeta pedig lelkendezve, lázas türelmetlenséggel várta a földi apoteózisának gyönyörű napját. A szobor az ország egyik legjelesebb művészenek alkotása, ott állott már vászonsátrába burkolva, melynek hasadékain kíváncsi-an kukucskált be a napsugár, no meg az ércalak eredetije is az égből. Virágzó édes asszonyok gyülekeztek a térre s láttukra még itt, az üdvösség hónapában is fölsóhajtott néhány megdicsőült férfi és visszavágyott az ő gyarló földi porhüvelyébe... Virágzó szép asszonyok a tavaszi divat nevető színeiben lepték el a tribünöket, míg az ünnepi deputációk urain a nehéz diszmagyar komoly pompája ékeskedett... Köröskörül még a háztetőket is ellepte a kíváncsiak tömege, ámde még a legmagasabb kemény melletti páholyból se látta senki oly jól az egész tarka látványosságot, mint az ünnep néhai hőse és öreg barátja, akik egy rózsaszínű báránnyal mentek át a májusi égen. És körülöttük az apró felhőbintokban mindenütt ott ültek a kíváncsi angyalok, akik eljöttek, hogy kollegájoknak éljenezzenek; ott volt a szférák jól szervezett zenekara, aranyhárfáit hangolván az ünnepelt dics-bimnuszára... Csak fával, a menyországegyik zugában, volt egy sötét, duzzogó, irigykedő csoport, akik

néha fitymáló, megvető pillantást vetettek a földre. Ezek voltak a menyországba jutott poéták. (Kevesen az ujkori dekadensek és szecessziósok közül.)

— Nos, — kiállt diadalmasan a költő, mikor az ünnepi szónok szavai után az égbe is fölmenyörgött az éljenriadal és az érc-Kadosa körül lehullott a szürke ponyvatakaró, — nos, mit szólsz ehhez a to boló lelkesedéshez? Hát nem a legszentebb kegyelet nyilatkozik-e meg minden szóban, minden virágban, amivel emlékemet körülveszik? Visszavonod a vádat, a mivel az emberiséget illetted?

— Nem vonok én abból vissza egy betűt sem, — vont vállat a menyországi pesszimistája. — Látod, például az a szobrász...

— No, a szobrászt ne bántsd! Praxitilesz óta nem faragtak olyant, mint az ő remekműve. Csak azt nem tudom, mint ülök én abban a nagy, angol kő fotelben? Hiszen világéletemben oly nyughatatlan voltam. No de ugyáltszik, minden modern szobornak ülni kell. — Azért látszik, hogy azt az embert művészi ihlet szállotta meg, amikor a vésőt kezébe ragadta...

— Az ám: művészi ihlet! Árverés volt kitűzve a zseni ur ellen? Kapóra jött hát neki a pályázat, he is járta a befolyásos ismerőseit, hogy kapicitálja a zsüri tagjait s ő kapja meg a munkát. Tucatmunkát végzett, mert folyton azon járt az esze: melyik hitelezőjének tőmje be először a száját?

— Javíthatatlan vagy! Da hát az ünnepi

Az aradi kulturpalota tervpályázata.

(Hajssa a pályadíjak után.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 22.

Az aradi kulturpalota terveire beérkezett pályamunkákat a Kölcsey-Egyesület tudvalevőleg felküldte Budapestre a Magyar Mérnök és Építési-Egyletnek, hogy mondjon a pályatervekről szakvéleményt.

A Kölcsey-Egyesület ezen nem épen nagy önértékre valló esetéről annak idején elmondtuk a véleményünket.

A mai fővárosi lapokban már hosszabb kritikát olvashatunk az Aradról felvándorolt pályatervek felől, és csodálatos, hogy e szakvélemények teljesen egybehangozóan azt a pályatervet tolják előtérbe, amelyről már itt Aradon megjósolták sokan — és pedig nem szakértők, hanem a beavatottak — hogy Budapesten ennek fogják odaitálni a pályadíjat.

Beszélnék egyébként a fővárosi ujságok szakkritikái:

A *Pesti Hírlap* a következőket írja:

Arad városa 240.000 koronáért pantheon akar emelni a nemzet vértanuinak. E pantheon egyúttal ereklyemúzeum, városi könyvtár, képtár és hangverseny-csarnok is legyen. Nehéz művészi probléma mindezt egy kalap alá vonni és íme, az ifjú magyar művész gárda nagy dicséretére szolgál, hogy a mérnök- és építészegyletben most kiállított tervek közül egy-kettő igen kitűnően oldotta meg feladatát. A tervek legtöbbje banális, sivár, szellemtelen munka, mely a 15—20 év előtti magyar építészeti átlagának felel meg. Az aradi ereklyemúzeumot és pantheonot lehet-e másképpen elképzelni mint magyar stílusban? A sokat gáncsolt, sokat csufolt és máris fényesen fejlődő magyar építészeti formái és izlése szerint épített csarnokban! És íme, a magyar stílus aratott diadalt a mostani pályázaton is. A „Pantheon” c. pályaterv ez a kiváló munka, külső formáiban igen nemes, egyszerű, a legtisztább művészi hatást keltő, alaprajzában pedig a lehető legcélszerűbb. — A 13 vértanú pantheonja képei a csarnok magvát, elől a nemzeti géniusz hatalmas alakjával, oldalt félkörbe nyúló két szárnyépület, melynek magyaros díszítésű falain a vértanúk mellképei díszlenek, a bejáratot képező kapuk oszlopzatai előtt busuló honvédek ábrázoló szobrok állanak. Az alaprajzon, mely bámulatosan könnyen áttekinthető, a legérdekesebb az, hogy e nagy térségre szánt csarnok teljesen

nélkülözi az udvart, melynek helyét hatalmas lépcsőház foglalja el, ezzel szemben épül az emeletnyi magas, karzattal ellátott hangverseny-terem, úgy, hogy egészen izolálható. A földszint balszárnyát az ereklyemúzeum foglalja el, kisebb termekkel Kossuth, Bem, Petőfi és Batthyányi részére, jobbról a városi könyvtár helyisége. Az emelet felső világítású két épületszárnyát a városi képtár és a megyei régészeti és történelmi múzeum foglalja el. Az oszlopcsarnokos lépcsőházról két oldalt tágas lépcsőzet visz fel az emeletre. Így a rendkívül nehéz probléma valóságos virtuozitással van megoldva. — Még közelebb áll ehhez a tervhez, de már még sem olyan monumentálisan művészi hatása a „Hazáért” c. pályaterv. Ez is magyaros izlésben készült s némileg az ipar művészeti múzeum hatása alatt áll, de a külső benyomást rontja a nyhézkés kupola, az alaprajznál edig a hangverseny-terem elhelyezése hibás és különösen az ereklyemúzeumé, mely a lépcsőházba szorult. Jobb terv még a „Libertas”, mely klasszikus, renaissance oszlopos csarnokon akarná elhelyezni az ereklyemúzeumot; — igen érdekes és erős művészi izlésre vall a „13 oszlop” c. terv, ez valóságos művészettörténeti extractum s épen ez a hibája: nincs egységes hatása, két gigási szobrot is látunk a tervrajzon, melyek arányaikkal agyonnyomják a csarnokot. A „Kultus és kultúra” jellegű pályamű alaprajzában jó, de külső hatásában sivár és száraz. Nehány színház-terv is látható a pályaművek között, a bemutatott homlokzatok legalább egészen erre vallanak, ilyen színház chablon szerint készült a „Kultúra pietas” a „48—49” és a „Maros vise folyik csendesen”, melynek még hozzá tojásdad-alaku alaprajza van. Az immár porrá vált Újépület nagy négyszögletű udvarát látjuk, viszont az „1848” jellegű terven; roppantul művészi dolog ez, beláthatlanul tágas udvarral. Mire jó ez, ha nem kaszárnyáról van szó? Szinte vadul fantasztikus a „Múzeum és Golgotha” c. terv, össze-vissza ágaskodó tornyokkal, amik közt még talán szélmalom is akad. És egész sereg üres és művészi dolog tervek küldtek még be, jelölül annak, hogy az ereklye-múzeum eszméje sokakat lelkesített, ha mindjárt kevésnek is jutott az ihletből. A „Pantheon” c. pályaterv megszületése azonban határozottan nagy művészi eredménynek mondható.

A *Budapesti Napló* cikke így hangzik:

Az Aradi Kölcsey-egyesület a múlt év tavaszán pályázatot irt ki az Aradon emelendő ereklye-múzeum és a vele kapcsolatos, a tizenhárom vértanú emlékének szentelt pantheon terveire. Nagy érdeklődést keltett ez a pályázat a szakkörökben és a művészet iránt érdeklődő közönség körében. A Kölcsey-egyesület szakvélemény meghallgatása végett felküldte a tervet a *Magyar Mérnök- és Építész-Egylet*be, ahol

szónok? Aki olyan szépen beszélt Göthéról, Schillerről, sőt még rólam is! Isten ugye magam sem értettem egészen, de nagyon meghatott! — Hát ezt micsoda önzés vezette?

— Még azt se tudod belátni? Ez az ember a legnagyobb irodalmi stréber. Mindenütt ő akar ünnepi szónok lenni. Ha előre nem mondhat pohárcsöntöt: megelégszik a halottakkal is. Valóságos hiéna. Ma téged ástott ki a sírdoból. Hát örülj a dicséreteinek, ha kedved tartja.

— De hiszen te végkép elkészesítesz! Ki van hát a sokaságban, aki az én kedvemért jelent meg? Aki engem ünnepel? Akinek a szívében nincs más, csak az én poézisom tisztelete!

A ragyogó ég elhomályosult egy kissé. Feltű szállott az aranyhajú nap elé. Az öreg üdvözült mély, szomorúan csengő hangon felelt tapasztalatlan kollegájának:

— Keresve kell keresni az olyan embert ebben a gyülekezetben, kedves fiam! Talán a diszruhás urak. Hiszen azok is csak azért izadnak a görnyedező diszmagyarban, hogy belekerüljenek a jelen voltak névsorába. Nézd: hogy udvarolnak a riportereknek! Talán a bűbajos hölgyek, akik ezüstkoszorút tettek a szobor talapzatára? Igazán sajnálom, hogy vétenem kell az udvariasság és a te idealizmusod ellen, de azok a hölgyek szeretetreméltó hűséggel vettek egymással, melyikük tud a koszorura több pénzt költeni? Oh milyen szent rajongással teszik le a lábaid elé a koszorút s

milyen boldogan állanak a bámuló néparadat közepette, hogy lássák, hogy milyen pompás, drága ruha ékeskedik rajtuk! Szívökben a te rimeid csengenek és az a gondolat, hogy irigykednek rájuk a többi asszonyok! S a közönség? Látni akarja a parádét: amin látni akarja a temetést, esküvőt, királybevonulást, utcabotrányt; és összecsoportosul a halhatatlan költő szobra és az elesett komfortáblis ló körül... Ott van a sokaságban az a csinos menyecske, az imádottjával akart találkozni, nézd, hogy egymáshoz simulnak! Vagy talán a zsebmetszők, azok vonultak ki a tiszteletre? Oh édes barátom, hidd el nekem; hogy e sokaságban ezer között nincs öt ember, aki tudná, érezné, hogy voltaképp kit ünnepel? Aki olvasta volna a szegény, szerelmes, lázas verses könyvedet, amit te virrasztó, kínos és bűbajos éjszakákon át a szíved vérével irtál...

Kadosa Tamás, a megdicsőült poéta hallgatott. Egy szó ellenvetés se fakadt a lelkéből a keserű filozóf szavaira. Udabenn pedig nyüzsögve, lassu morajjal ömlött, oszlott szét a tömeg. Látták, hogy itt már nincs látni, hallani való, közönyösen sietett hát kiki a maga dolga vagy mulatsága után. És Kadosa pilláin egy nehéz, reszkető csöpp csillant föl és alápermetezett csendesen földi ércmása fejére.

— Legjobban szeretnék — mondá — leszállani, hogy ledöntsem a talapzatáról szobromat...

azok hétfő óta láthatók. Örvendetes jelenség, hogy a magyar nemzeti irány ebben a pályázatban is fényesen megállta helyét. A pályamunkákról általában annyit mondhatunk, hogy becsületes, szorgalmas munka gyümölcse valamennyi. Kiválik közülök négy-öt, de nagy örömmel látjuk, hogy a legjobbak éppen azok, melyekben a művészek magyarul gondolkodva, magyarul érezve, magyar formákkal igyekeztek ezt a par excellence magyar feladatot megoldani. Első sorban említjük a *Pantheon* jellegű tervet, mely úgy alaprajzában világos és célszerű elrendezése, mint architektúrájának monumentális, festői és magyaros hatásával fölülte áll a többinek. Kiváló művészi munka. A *Hazáért* hasonló alaprajzzal bír s homlokzatában is ugyanaz a magyaros törekvés érvényesül, érdekes művészi hatással. Festői benyomással méltán feltűnik a *Tizenhárom oszlop*. Homlokzata határozottan nagy művészi tudásra vall, csak kár, hogy részleteiben kissé excentrikus. Érdekes a szabadon álló pantheon a hozzá vezető nagy lépcsővel. Kifogásosni csak azt tudjuk, hogy szakgattott alaprajza tulságosan mesterkéltnek látszik. A *Tizenhárom* jellegűnek középkori jellegű, érdekes homlokzata van, közepén kupola. Három udvara van s alaprajzában éppen ez az elaprózása sokat von le a munka monumentális hatásából. A többi munka közös vonása általában az, hogy udvarok vagy csarnokok által az alap elrendezést benyomultá tették s az épületet sok tekintetben megdrágították. Egyébként a tervek között igen sok szorgalmas és jó munkát találunk, de vagy alaprajzi megoldásukban, vagy művészi kiképzésükben nem sikerült a tervezőknek az épület jellegének és rendeltetésének megfelelő megoldást megtalálni.

TÁVIRATOK.

A bur háboru.

London, jan. 22. Az alsóház ülésében Balfour, a kincstár első lordja azokkal az ellenvetésekkel foglalkozik, a melyeket még az ellenzék tagjai is felhoztak Cawley indítványa ellen és azt mondja, hogy ez az indítvány már a végletekig megy. Azután védelmébe veszi a kormányt az ellen a szemrehányás ellen, hogy 1900. december havában nem teljesítette elég gyorsan Kitchenernek azt a kívánságát, hogy új csapatokat küldjenek Dél-Afrikába. A kormány — mondja a miniszter — nemcsak azt tette meg, a mit Kitchener kívánt, hanem még sokkal többet. Az utolsó évben a kormány 81,000 embert és 129,000 lovat küldött Dél-Afrikába. A mit a hadügyminiszterium tett, páratlanul áll a birodalom történetében. Balfour végre Campbell-Bannermann hazafiságára apelál és felszólítja őt, hogy az indítványt már azért is vonja vissza, mert a kormány megrovása a délafrikai kérdésért még inkább megerősítene a burokbán azt a meggyőződést, hogy nem a brit csapatok vereségétől kell sikert várniok, hanem attól, hogy a háboru elhúzódik addig, míg az ellenzék hatalomra nem jut. Campbell-Bannermann azt mondja, hogy hazafias okokból az indítvány mellett kell szavaznia, mert azt hiszi, hogy a kormány politikája nem fog tartós békére vezetni. Erre következett a szavazás, a melynek eredménye Cawley indítványának elvetése volt.

Kina.

London, jan. 22. A *Times*-nek jelentik Pekingből tegnapi kelettel, hogy a helyzet nyugodt fejlődésére való kilátások, a mióta a kinaik a közigazgatást átvették, határozottan biztató. *Juansikkai* azóta, hogy Pecsili alkirálya lett, olyan határozottsággal cselekszik, a mely teljesen méltó ahhoz a híréhez, hogy ő a legerélyesebb fejedelem Kinában. Az idegen kö-

vetek megaláztatással nyilatkoztak a hatóságok barátságos és előzékeny magatartásáról. A mi a mandsuországi szerződést illeti, a kínaiak Lihungosang halála óta korrektül viselkedtek ebben az ügyben. Kijelentették, hogy nem járulnak hozzá olyan egyezményhez, amely Kína fennhatóságát, vagy valamely más hatalmasság szerződéses jogát sértené. A kínai kormány kijelentette, hogy a kvantungi francia hittérítő meggyilkolását legmélyebben sajnálja. A kormány azonnal lépéseket tett, hogy a bűnösöket megbüntessék és a fraciákat kiengeszteljék.

A balászfalvi koponya nem Petőfié

(Török tanár vizsgálatának eredménye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 22.

A sajtó és a közönség érdeklődését napok óta lázasan foglalkoztató balászfalvi koponya ügye végre megoldást nyert. A balászfalvi konzisztorium két küldöttét Chitianu Ambrus és Bonfin Ottokár ma reggel Budapestre érkeztek, egy kis fekete régi bőröndben magukkal hozván a koponyát, melyet Reichenberger osztrák tábori sebész a balászfalvi érseki gimnáziumnak ajándékozott, mint „egy előkelő honvédtiszt” általa levágott fejét.

A két tanár Kéry Gyulával még a dél-élt folyamán felvitte a Pannónia-szállóból a szomszédos embertani intézetbe a kérdéses koponyát, a hol Török Aurél dr. a vizsgálatot rögtön fogantatba is vette.

A vizsgálat eredményeképp megállapította, hogy a koponya egy teljes szakértelemmel macerált, boncteremből kikerült koponya, mely Petőfi daguerrotype képével összehasonlítva, kicsiny; az arcképen látható, fölfelé szélesedő erős homlok helyett keskeny, alacsony homlokkal; Petőfi arcához nem illő széles arccsontokkal. A mi pedig a leglényegesebb egyéni sajátosságát képezte Petőfi-nek s a koponya azonosságának megállapításánál is lényeges szerepet játszott volna: a kiálló felső bal szemfog, ennek a koponyán nyoma sincsen, ez a koponya minden tekintetben rendes fogazatu emberé volt. A Vasárnapi Ujság-ban közölt rajzokon e szemfog medre tulzatosan és helytelenül van feltüntetve s bár a rajzok mint olyanok igen szépek, korántsem adják vissza e koponya formáját és részleteit.

A további vizsgálatot Török Aurél dr. fő-összegezőnek tartotta s köszönettel adta vissza a nagy hirre vergődött koponyát a két balászfalvi tanárnak, a ki azt az intézeiből rögtön el is vitte.

A vizsgálatnál Török Aurél, asszisztense, a két balászfalvi kiküldött és Kéry Gyula voltak jelen; az érdekes vizsgálat maga — melynek folyamán a balászfalvi koponya az embertani intézet ide vonatkozó érdekes koponyapéldányaival s Petőfi leghitelesebb arcképeivel is összehasonlított — mintegy két órát vett igénybe. Bár a hirneves antropológus nem nyilatkoztatta ki, hogy a koponya Petőfié lehet-e vagy sem, a vizsgálat fenti eredményét a jelenlevőkkel közölte s ebből bizvást megállapítottnak vehetjük, hogy a balászfalvi koponya nem Petőfié, a Reichenberger-féle kijelentések s az azokhoz fűzött egyéb hallottak és látottak minden komolyabb alapot nélkülöznek.

Ezek után azt hisszük bizvást, hogy a balászfalvi koponyához fűzött minden kombináció véget ért és arra aligha fog a komoly közvélemény még egyszer visszatérni.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: Páholly, bohózat. (Páratlan bérlet.)
Péntek: Veszta szüzek, operette. (Páros bérlet.)
Szombat: A veszta szüzek, operette. (Páratlan bérlet.)

A veszta szüzek.

— Első előadás pénteken. —

Arad, január 22

Miló szigetén Veszta temploma számára szüzeket keres Domokos, az örmény augur. A halászeányok között, kiket e célra kiszemeltek, van a bájos és erényes Cypris is, Penelope korcsmáros huga. Cypris szépsége lángragyújtja Patacles bankár szívét. Pataclesnek van felesége is: Pirogena, ki megcsalja férjét a haza bölcsével, Diogenessel, meg kedvese is Bachis, ki viszont Scopas szobrásznak szívbéli szerelmese. Scopas szabadulni akar Bachistól, mert ő is Cypris után vetette magát, a kit egyszer a tengerből látott kikelni, s róla mintázta a híres milói Vénusz szobrát. Cypris érdeklődik a tiszta szerelmű Scopas iránt s visszautasítja a toladó Patacles ajánlatát.

Patacles ezért bosszúból feljelenti Cyprist Domokosnál és elhurcolják több megszőköt Veszta szüzek és egy Lyrias nevű fiatal diákkal együtt, ki női ruhába öltözik, hogy a Veszta szüzek közelébe férhessen. Cypris csakhamar megszőkik Veszta templomából és Scopashoz menekül, kit szeret. Bachis, a szobrász, mellőzött kedvese megsejti a dolgot s dühében kalapáccsal löti a milói Vénusz szobrának karját. Cypris, hogy a lesújtott művészt megvigasztalja, kijelenti, hogy új szoborhoz ő áll modelt, de csak úgy, hogy szerelméből csak az eszményt, az ideált lássa benne.

A műterembe jönnek Pirogena és Diogenes is, miután Pirogena mindig olyan helyeket keres szerelmi légyott helyéül, a hol még szerelmeseik sohasem szerették. (Ezért csinálja Diogenes nevezetes hordóját is) Cyprist aztán visszakényszerítik Veszta templomába, hogy az örök tüzet szítsa, de ő a lázadás tüzet szítja. Pirogena és Diogenes szintén megjelennek a szent ligetben, a hová a megcsalt férj Patacles követi őket.

Itt az Augur Zeusznak öltözteti Pataclast s kikémeleli a szerelmes párt, majd feleségének megbocsát. Scopas elszökteti Cyprist a szent ligetbe, a hol örök szerelmet esküdenek. Ekkor jelentik Domokosnak, hogy az ellenzék a közoktatási budget keretébe tartozó Veszta templom fenntartási költségeit leszavazta s ezért a megrökönyödött Augur szabadon bocsátja a szüzeket.

Ehhez a szöveghez, mely finom szellemességgel és kacagtató helyzetekkel van megírva, gyönyörű zene járul, mely már inkább a vigopera felé hajlik. A darabból holnap fél 11 órakor nyilvános főpróbát tartanak a sajtó képviselői számára.

A holnaputáni bemutatóra már lehet a jegyeket váltani.

* **Felolvasás a Szabad Lyceumban.** A Szabad Lyceum felolvasó ciklusának ma volt a hatodik estéje. Kara Győző tanár olvasta fel folytatásul „Vallási és politikai küzdelmek a XVII. században” című történeti visszatekintését, melyben főképpen a kuruc-korszak epizód eseményeit ismertette. A felolvasást a hallgatóság megtapsolta.

* **Csatár bácsi jubileuma.** Nagyváradról írja tudósítónk: A derek öreg Csatár bácsi, aki kevés vagyont, de annál több babért szerzett művészi multjában, kinek nevét még nemrég a legkiválóbb népszínmű énekesek sorában emlegettek (éveken át tagja volt az aradi színtársulatnak is) tegnap délután beállított Somogyi Károly igazgató irodájába.

— Karsai, adj egy szivart!

Magunk között legyen mondva, Somogyi társulatának csak azt a tagját kinalja meg szivarral, aki sohasem kér előleget. Mivel ilyen tagja nincs a társulatnak, ezért a Szigligeti színház derek színészei sohasem részesülnek abba a szerencsében, hogy a direktor szivarral kedveskedjék valamelyiküknek. Ert-

hető volt Somogyi megütközése, amikor a veterán színész másodszor is meggatta:

— Adjál már ne.

— Mért adjak én neked szivart?

— Jubilálok! — felelte százazon az öreg —

ma vagyok harmincöt éve színész.

Azt halljuk különben, hogy Somogyi brigádja ovációkban részesíti a jubiláns öreg pályatársat.

Ingyen kenyér!

— Százkilencvennégyezer adag kenyér. —

Arad, január 22.

Az általunk megindított jótékonyági akció jelen stádiumában immár elmondhatjuk, hogy el van terjedve annak a híre a szegények legszélesebb rétegeiben s amekkora áldás a szegényeknek, olyan mértékben morális elégtétele a tehetősebb emberek ama részének, akiket szivők e nemes intézmény felkarolására indított.

Hogy az inségeseknek mily széles rétegére hoz áldást az ingyen kenyér, kitűnik a következő statisztikából:

Hozzáadva a ma kiosztott kétezerkétszáznyolcvan adag kenyeret, az eddig kiosztott kenyéradagok összege: százkilencvennégyezer nyolcvanegy.

Ehhez azonban hozzá kell számítanunk a családokhoz kiszolgáltattott egész kenyereket, a melyek szintén tekintélyes mennyiséget alkotnak.

A kenyeresbolt megnyitása alkalmával közreadtunk egy felhívást, amelyben kértük Arad város nemesszivü hölgyeit és emberbarátait, hogy felváltva segédkezzenek a kenyérkiosztás munkájában. Felhívásunknak fogantatja volt. A szegények pénzét nem kell megcsontitanunk azzal, hogy fizetett embert alkalmazzunk.

Messzer Laura és Herzeg Eszti kisaszszonyok ma serényen munkálkodtak a boltban és megígérték, hogy ezután naponta segédkezni fognak a kenyérkiosztás munkájában.

Egy előkelő urhölgy két kicsi babával betért a boltba, hogy a kicsinyek egy-egy koronát dobjanak be a kifüggesztett perselybe. Ragyogó tekintettel szemlélték az apróságok a szakadatlan sürgést-forgást s alig lehetett őket a boltból kicsalogatni.

Neuman Dániel ur által adományozott lisztből ma ismét 33 kenyeret szállítottak a boltba.

A mai adakozók sorában ma is tulnyomó számban képviselve vannak az iskolák apró emberkéi.

Mai kimutatásunkat Halmai Andor ur 10 koronás adománya vezeti be.

J. ur ugyancsak 10 koronával volt szíves gyarapítani az ingyen kenyér alapját.

A mai adakozások részletes kimutatása itt következik:

	Korona
Halmai Andor	10.—
J. —	10.—
Reismann Sándor gyűjtése	3.12
Springer Dezső	2.51
Müller Adolf	2.20
Stern Pali	— 68
Moskovitz Mór	— 34

Mai gyűjtésünk eredménye ... 28.85

Hozzáadva a tegnap kimutatott 3132.92

Eddigi összes gyűjtésünk ... 3161.77

*
Reismann Sándor gyűjtése. Mittner Sándor és Rognean Ferenc 30—30 fillér, S. B., Várhel Sándor, A. N., N. N., N. N. és N. N. 20—20 fillér, Amt-

mann Lajos, Reich Dávid, Fischer Márton, Weisz Dávid, N. N., Hetemosz Márton, Morull György, N. N., N. N., Sándor és Józsv, Reismann Sándor és Reismann Jenő 10—10 fillér, K. K., 2 fillér. *Osszesen 3 kor. 12 fillér.*

Springer Dezső gyűjtése. Csala Mariska 40 fillér, N. N., Springer Dezső, N. N., J. S., N. N. és N. N. 20—20 fillér, H. P. 12 fillér, N. N., N. N., N. N., N. N., 10—10 fillér, N. N. 6 fillér, Löwy, Hermann 10 fillér, N. N. 5 fillér, N. N. 2 fillér, *Osszesen 2 kor. 51 fillér.*

Müller Adoif gyűjtése. Tulipán Sándor 1 kor., Charles Leo 60 fillér, Kovács Libis, N. N. és D. M. 20—20 fillér, *Osszesen 2 korona 20 fillér.*

Stern Pali gyűjtése. N. N. 10 fillér, N. N., N. N. és N. N. 10—10 fillér, N. N. 6 fillér, N. N. és S. S. 4—4 fillér, N. Sárka és N. N. 2—2 fillér. *Osszesen 68 fillér.*

Moskovitz Mór gyűjtése. Moskovitz Johan 20 fillér, Moskovitz Mór 10 fillér, N. N. 4 fillér. *Osszesen 34 fillér.*

Az adományokat a *kiadóhivatal* címére kérjük küldeni.

Gyűjtőívvel mindenkinek, a ki hozzánk fordul, szívesen szolgálunk.

SPORT.

+ A Meteor kerékpárklub választmányi tagjait csütörtökön este 8 órára fontos tárgyú ülésre hívja meg a klub elnöke.

+ Az aradi kerékpár-klub választmánya e hó 23-án csütörtökön esti fél 9 órakor ülést tart a Clubkávéházban, melyre a tagokat meghívja az elnökség.

A kultúpalota ügye a Kőlcsey-Egyesületben.

(A pályatervet visszarendelése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 22

Az aradi Kőlcsey-Egyesület választmánya ma délután fél 6 órakor ülést tartott. Az ülésen Varjassy Árpád tanfelügyelő elnökölt.

Varjassy az ülés elején azt indítványozta, hogy a választmány üdvözlje *Institoris* Kálmánt, az egyesület választmányi tagját abból az alkalomból, hogy Aradváros törvényhatósága polgármesterré választotta. Az indítványt a választmány elfogadta.

Varjassy elnök aztán bejelentette, hogy *Somogyi* Ágost rajztanárjelölttől négy olajfestésű tanulmányföt vett meg 30 koronáért.

A képek, melyek egy fiatal nagyjövőjú tehetségnek értékes alkotásai, a Kőlcsey-Egyesület könyvtárhelyiségében vannak kifüggesztve.

Jelentette továbbá, hogy a kultúpalota pályaműveit tanulmányozás és nyilatkozattétel végett fölküldötte Budapestre az országos mérnök- és építész egyesületnek. Hangsúlyozta az elnök, hogy pályaművek nem döntés végett kerültek fel Budapestre, csak nyilatkozattétel végett. Hogy azóta mi lett a sorsuk, arról nem tud. Engedélyt kér, hogy holnap a visszaküldésüket megsürgesse.

Buja Sándor jelenti, hogy megbízatásához képest meglekintette az iparosok olvasókörének könyvtárát és azt tapasztalta, hogy ott csak 100 könyv van, s ezeknek nagyobb része sem oda való. Abrai Lajos azt indítványozta, hogy az egyesület rendelje meg az *Iparosok Olvasótára* című gyűjteményes vállalatot, melyet *Mártonffy* Márton szerkeszt. A választmány ezt el is határozta.

Fényes Dezső a kultúpalota pályaműveivel kapcsolatban előterjeszti, hogy már decemberben merültek fel aggályok a miatt, hogy a mérnök-egyesület bevonásával komplikációk lesznek. Most azt látja, hogy a „Pesti Hirlap”-ban *Kézdi-Kovács* László a „Panteon” jellegű pályaműnek reklámot csinál. Adjon ki a Kőlcsey-egyesület választmánya egy nyilatkozatot,

hogy döntés nem történt, és hogy a Kőlcsey-egyesület fenntartja magának a teljes jogot a döntésre. A publikum előítéletét ne fogadja el, mert ha a zsűri más pályaműnek adja majd ki a jutalmat, vád érheti a zsűrit.

Különböző főszoálók *Kézdi-Kovács* cikkét egyéni véleménynek minősítették, amelyért a zsűri nem felelős.

Pekár Károly azt indítványozta, hogy kérjék meg a mérnökegyesületet, küldje vissza azonnal a terveket.

Varjassy kijelenti, hogy csak a pályázókkal van a zsűri obligóban. A hirlapi közlemények nem befolyásolhatják annak a husz tagnak a véleményét, akikre a döntés bizva van. Ezeknek az anyagi függetlenségük, hogy önállóan hozzák meg a döntést.

A választmány elfogadta *Pekár* indítványát, hogy rögtön kérjék vissza a terveket.

A választmányi ülésen jelenvoltak *Varjassy* Árpád elnökiete mellett *Abrai* Lajos, *Benedek* Árpád, *Buja* Sándor, *Edvi-Ilés* László, *Fényes* Dezső, *Pekár* Károly, *Pókász* Imre, *Rosenberg* Sándor dr., *Vass* Gusztáv.

A revolver-újságírók névsora.

(Mozgalom a sug-sajtó ellen.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 22.

A *Budapesti Újságírók Egyesülete* ma rendkívül érdekes lefolyású gyűlést tartott *Vérsi* József elnöklése alatt. A gyűlés főtárgyát képezte azon nagyobb szabású akció módozatainak megbeszélése, melyet az egyesület az országban mérhetlenül elszaporodott *zsaroló újságok* és *revolverező zsurnaliszták* ellen indít.

A gyűlésen elhatározták, hogy a közönség érdekeinek megóvása céljából egy bizottságot küldenek ki az egyesület kebeléből az országban működő *revolver-újságírók névjegyzékének összeállítására*. Az üdvös határozatot az egyesület konkrét esetekből kifolyólag hozta, melyek a mai ülésen kerültek tárgyalás alá.

Az érdekes menetű tanácskozás lefolyásáról a következőket táviratozzák Budapestről:

Österreicher Márton honvédségi katonai szállító a budapesti ügyészségüél feljelentést tett *zsarolás vétsége* miatt *Kun* Arthur és társai ellen, egyuttal a feljelentés tárgyát képező bűncselekményt tudomására hozta az újságírók egyesületének is.

Az *Österreicher*rel elkövetett revolverezésről a képviselőház tegnapi gyűlésén is szó volt, *Fejérváry* Géza báró honvédelmi miniszter emlékezett meg erről beszédében.

Az eset úgy történt, hogy a szállítási vállalkozót a napokban felkereste egy *Kun* Arthur nevű alak, aki előadta, hogy társaival, névszerint: *Steingieszer* Dezső, *Szigeti* és *Propper* nevű al újságírókkal együttesen 200 koronát kérnek *Österreicher*től, különben másnap az *Alkotmány* című lapban leleplezik. A vállalkozó megtagadta a kétszáz korona kiadását, s másnap az *Alkotmányban* tényleg megjelent a kilátásba helyezett cikk, mely most a büntető feljelentés tárgyát képezi.

Az újságírók mai gyűlésére meghívták *Bónitz* Ferencet, az A—ny szerkesztőjét is, aki kijelentette, hogy a cikket *Propper* Lajos nevű orvos-munkatársa írta, kit neki megbízható helyről ajánlottak, a cikk pedig jóhiszeműleg került a lapjába. Bemutatta továbbá *Propper* egy nyilatkozatát, ki is kijelenti, hogy sem *Kunt*, sem *Steingieszer*t nem ismeri s velük szövetségben nem állott.

A választmány kimondta, hogy rokonszenven fogadja *Österreicher* eljárását, melylyel az esetet az egyesületnek tudomására

hozta, elismeri, hogy az A—ny jóhiszeműleg közölte a cikket és ismételtlen felhívja a közönséget, hogy az ilyen eseteket maga hiúsítsa meg az által, hogy azokat az egylet tudomására hozza.

S miután még egy hasonló eset került tárgyalás alá, melyben három budapesti német zuglap a kávések és vendéglősök jövő évi Budapesten tartandó kongresszusának tagjait akarta megrevolverezni, — a választmány elhatározta, hogy kiküldött bizottság segítségével *összeiratja a Magyarországon működő revolver zsurnaliszták névsorát*. A bizottság a különleges, de előreláthatólag hosszú listát a legközelebbi gyűlés elé fogja beterjeszteni.

TANUGY.

(—) **Tanítók ülése.** Az A. V. T. E. igazgató választmánya január hó 23-án, tehát holnap d. e. 10 órakor (a templom-utcai fiúiskola VI osztályában) ülést tart, melyre ugy az érdekelteket, mint a tanügy-barátokat ez uton is meghívja az elnökség. A gyűlés tárgyai: 1. Elnöki előterjesztések. 2. Némely közgyűlési határozat mikénti végrehajtása. 3. Folyó ügyek. 4. Miniszteri leirat „A tanítóegyletek reformálása” tárgyában. 5. Indítványok.

Letartóztatás

az aradi pályaudvaron.

(Az aradi bírák régalmaszja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 22

Aradon ma reggel rgy igen érdekes embert tartóztatott le a rendőrség. *Nyirő* Géza vizsgálóbíró tegnap este adott ki ellene elfogatási parancsot s ma reggel fél 7 órakor *Gajda* Gábor detektív le is tartóztatta. Az aradi fogház eme legújabb lakóját *Zámbori* Istvánnak hívják és Aradon valaha jómódu lókupec volt. Legújabb időben apró szélhámoskodásokból és zsarolásokból tartotta fenn magát.

Zámbori István ma reggel fél 7 órakor akart Aradról elutazni és már váltott is magának Világosig jegyet, mikor a perronon elébe állott *Gajda* detektív, az ügyészségi elfogatási parancsral. Felszólította, hogy kövesse őt, mire a megrémült ember így felelt:

— Mit akarnak velem? Nekem bejelentett lakásom van, nem értem, miért tartóztatnak le? Kíváncsiságát a detektív természetesen nem elégítette ki, hanem bekisérte a városházára.

Zámbori ritka leleményességgel a büneseteknek és vétségeknek egész légióját követte el.

Atyjától, *Zámbori* Pétertől 2500 forintot örökölt, de erre a pénzösszegre öcsöce, *László* is jogot tartott. Mielőtt azonban ezt a jogot érvényesíthette volna, *Zámbori* egy fiktív követelés alapján lefoglaltatta az örökséget egy *Kodlacsék* nevű vasuti bakterrel. *Kodlacsék* időközben elhalt s az örökösödési eljárás most *Kodlacsék* örökösének a javára folyamathan van. A törvényszék valószínűleg az árváknak fogja megítélni az összeget. Ez odíózus örökségi perben *Scharfner* Sándor dr. a referens, akit beadványában azzal vádolt *Zámbori*, hogy a peres felektől az itelethozatalnál sápot kér.

Hajagos Illés dr. battonyai albirót, aki ugyancsak referense volt egy sommás polgári perének, felfolyamodásában ocsmány sértegetésekkel illette.

Berzsán Aurél és *Simon* Ákost battonyai járásbírákat is megvádolta. Utóbbiról többek közt azt állította, hogy a bátyjával az aradi ügyvéddel összejátszik és bűnös, de jövedelmező manipulációkat folytat hivatalos minőségben.

Szokolczay Lajos aradi alügyészt, volt bat-

tonyai albirót szabálytalansággal és részrehajlással vádolta.

Szél Pál telekkönyvi referens albirót *Asztalos* Pál és társai részére fogalmazott felebbezésben gazembernek, tolvajnak nevezte. A rászedett *Asztalos* Pált és társait elítélték s Zám-bori ellen is folyik az eljárás.

Kálmán Ferenc dr. aradi aljásbíró ellen olyan hallatlan vádat emelt, hogy az albirót fegyelmi vizsgálat alá vonták, természetesen hamarosan be is szüntették, mert a vád teljesen alaptalan volt.

De nem kevésbé volt kiméretlen azokkal az ügyvédekkel szemben sem, a kikkel ügyebaja akadt.

Fényes Kálmánt egy vádlelevelében vesztegetőnek nevezte s *Simon* Jenőt az öcsésével a battonyai bíróval együtt hamisítónak bélyegezte.

Az aradi kir. ügyészség, végre megsokalta a töméntelen zaklatást s lefűleltette a nagy vádolót, a kitől ily módon szerencsésen megszabadult az aradi és battonyai bírói kar.

Zám-bori különben rovott multu ember. Hat hónapi fogházra van ítélve rágalmasz miatt s *Krassó-Szörény* megyében nagy méretű csalásokat követett el.

Királyunk és az acéltrust elnöke.

(Jelenet Bécsváros bálján.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 22.

Ma este érdekes beszélgetés folyt le *Ferenca József* király, és *Schwab* Károly az amerikai acélkirály között Bécs város ma esti bálján. A felség, ki ez alkalommal az I. számú gyalogezred egyenruháját viselte, valamivel 9 óra után érkezett meg a bálterembe a királyi család főhercegeinek kíséretében.

A főleposónél a polgármesterek üdvözölték az uralkodót, ki belépvén a fényes terembe, rövid cercelet tartott, megszólítván *Tallian* nunciust, a magyar, a német, orosz és francia nagyköveteket, s azután karját nyújtotta *Eulenburg* német nagykövet feleségének, kit a bálterem emelvényére vezetett. Itt rövid ideig a táncoló párokat nézte a király, majd körutat tett a bálteremben.

A főleposónél a polgármesterek üdvözölték az uralkodót, ki belépvén a fényes terembe, rövid cercelet tartott, megszólítván *Tallian* nunciust, a magyar, a német, orosz és francia nagyköveteket, s azután karját nyújtotta *Eulenburg* német nagykövet feleségének, kit a bálterem emelvényére vezetett. Itt rövid ideig a táncoló párokat nézte a király, majd körutat tett a bálteremben.

— Meddig marad Bécsben és milyen ügyekben jár Európában?

— Főképp szórakozásból felség — mondta az acélkirály — de különleges tanulmányokat is teszek Európában.

— Lehet egyáltalában tanulmányokat szerezni a mi kontinensünkön ahhoz a szakmához, amelyet ön művel? — érdeklődött tovább az uralkodó.

— A legnagyobb eszmék innen jönnek át hozzánk Amerikába — válaszolt *Schwab* — s mi rendszerint csak tökéletesítjük azokat.

— Mikor tér vissza?

— Pár nap múlva, előbb ellátogatok Berlinbe és Londonba, onnan egyenesen haza megyek, mert sürgős ügyek várnak rám otthon.

A beszélgetés ezzel véget ért. A felség még egy pohár bort ivott meg s azután a jelen voltak éljenzése közben elhagyta a termet.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Január 25. Táncestély a várbeli tiszt kaszinóban.
Január 26. A pécskai függetlenségi olvasókör táncvigalma (Pécska városi vendéglő).
Február 1. Tiszt kaszinó táncmulatsága (Fehér Kereszt). — Az aradi tanítók és tanítónők bálja. — Az aradi m. kir. posta- és távirda altisztek és szolgák táncvigalma (Kass-vendéglő). — Táncestély Lippán (József főherceg szálloda). — Az egyesült új-arad-zsigmondházi önkéntes tűzoltó-egylet álarcosbálja (Martini-vendéglő).
Február 2. Az aradi szabómunkások szakegyletének táncvigalma (Kass vendéglő). — Hangversenyvel egybekötött táncestély Battonyán (Korona-vendéglő). — A sorsorsini tűzoltók táncvigalma (Arany Szarvas).

(=) Nyomdászok tea-estéje. Az aradi könyvnyomdászok szakegyesülete harmadik, házas jellegű teaestélyét rendezi e hó 26 án, vasárnap este a Színházi sörccsarnokban. Az előbbi két tea-estnek szép sikere, látogatottsága, s a fesz-telen jókedv, a mely azokon uralkodott, buzdítja a nyomdászokat az újabbak rendezésére; a vasárnapit még egy fogja követni, a melylyel bezárják a farsangot.

Az estnek vonzó, változatos műsora van: *Knizse* Margitka A honleány című költeményt szavalja, *Thurzó* Juliska monologot ad elő A nyomdász szerencsétlensége címmel, *Szohlmann* Rózsika Pókainét szavalja, *Schmidt* János és *Barnaffy* István duettet adnak elő A handléről, *Erdélyi* Erzsike Az első szerelmes levél című, kedves monologot adja elő, *Domschitz* Ferenc Az élő szobor című verset szavalja, *Bohnicsek* Klárka pedig szintén monologot ad elő, az Asszony szeretnék lenni címűt, s végre *Barnaffy* István Göre Gábor mókáival és nótáival fogja a jelenlevőket mulattatni.

A műsört tánc növeti, *Erdélyi* Tóni bandájának muzsikája mellett.

(=) A pécskai függetlenségi olvasókör január hó 26-án a „Pécska városá”-hoz címzett nagyvendéglő dísztermében saját pénztára javára zártkörű táncvigalmat rendez.

Zajos gyűlés

a Kölcsey-Egyesületben.

(Irodalompartolás Aradon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 22

Az aradi Kölcsey-egylet ma délutáni választmányi ülésén érdekes kérdés merült fel. A Kölcsey-egylet működését tette erős kritika tárgyává *Benedek* Árpád hírlapíró és fejtegetései során rámutatott a Kölcsey-egylet hiányos és egyoldalú működésére.

Valljuk be, hogy *Benedek* kritikájára a Kölcsey-egylet meglehetősen rászolgált. Azt hibáztatta teljes joggal *Benedek*, hogy az aradi Kölcsey-egylet fityyot hány az irodalomnak, eltért eredeti hivatásától és iskolák támogatására, kétes értékű avar és hun leletekre, továbbá majdnem kizárólag tanügyekre pazarolja el az időt és a pénzt. Addig, míg az egyesület az aradi irodalmi élet felvirágoztatására nem áldoz, egy krajcárt sem szavaz meg iskolára.

A főszóalás nagy meglepetést keltett s a választmány eleinte hallani sem akart *Benedek* indítványáról, hogy t. i. a fiatal aradi íróemberek részére adjon utazási ösztöndíjakat, melyek segítségével ismereteiket nagyobbíthassák.

Ha Aradon irodalmi életet keresünk, arra a sajnálatos konkluzióra kell jutnunk, hogy irodalmi élet Aradon nincs. A Kölcsey-egylet volna hivatva, hogy pezsgő irodalmi életéről gondoskodjék. Ám a szabad liceumok és a zsurrok nem keltenek olyan érdeklődést, melyet irodalmi életnek lehetne nevezni, és ezekről is éppen azokat rekesztik ki, akik hivatásszerűleg foglalkoznak az irodalommal.

Nálunk különben egyáltalában keveset tördnek az irodalom embereivel. Hogy külföldön

mint fogják fel az írók és az újságírók érdekeit, erről világot vet a következő tény:

Norvégiában a kormány több évvel ezelőtt elhatározta, hogy a fiatalabb és tehetségesebb újságíróknak módot nyújt arra, hogy ezek a nagy kontinentális újságok kiadói és szerkesztői viszonyait tanulmányozzák és ez által minden publicisztikai dologban nagyobb jártasságra tegyenek szert, politikai ítéletüket erősítsék és gyakorlati érzéküket fejlesszék. E határozat megvalósítására 2000 koronát szavaztak meg, melyet azóta évről-évre megnagyobbítanak, mert a tapasztalat bebizonyította, hogy az újságírói ösztöndíj sok eredménnyel jár.

Nálunk bizony ez egy kormánynak sem jutott még eszébe, pedig a legkülönbözőbb címen, a legkülönbözőbb foglalkozású emberek kapnak a kormánytól ösztöndíjat tanulmány-utrá. A sajtó ezt eddig nem követelte magának, noha a kormányok is, mások is annyit, de annyit követelnek a sajtótól.

Ezért találjuk mi helyesnek és életrevalónak *Benedek* Árpád indítványát. Az aradi Kölcsey-egylet mindenesetre sokat áldoz közművelődési célokra és minden megerőltetés nélkül tudna juttatni arra a célra is, hogy egy fiatal és tehetséges aradi íróember ismeretgyarapító tanulmányutat tehessen a külföldön.

Mi *Benedek* indítványát helyesnek és életrevalónak mondjuk, bár felfogásunk szerint ezt fejlettebb irodalmi életnek kell megelőznie.

A Kölcsey-egylet annyira elhanyagolta az irodalmat, s ezt a Kölcsey-egylet nem egy tagja beismerte a mai választmányi ülésen, hogy mindent előlről kellene kezdeni.

Teszünk mi is egy indítványt. Mielőtt külföldre küldenénk valakit, keressük meg azt a valakit. A szegedi *Dugonics* társaság, a nagyváradi *Szigligeti-társaság*, a debreceni *Csokonai-kör* és az ország minden irodalmi és közművelődési egyesületének példájára írjon ki a Kölcsey-egylet irodalmi pályázatokat. Volna erre jó alkalom is.

Zilahi Gyula, az aradi színház új igazgatója programjában ígéretet tett, hogy Aradot eredeti szindarabok színrehozásával irodalmi gócponttá akarja fejleszteni.

Ragadja meg az alkalmat a Kölcsey-egyesület és legyen segítségére *Zilahinak*. *Tűzzön ki pályadíjakat eredeti szindarabokra és azokat engedje át Zilahinak*.

Nagyváradon ezt már meghonosították és fényes sikere van. Ily módon majd megtalálja azt az embert, akit — ha erre egyáltalában szükség lesz — tehetségeinek továbbfejlesztésére, kiküldhet a külföldre. Ily módon pártolja az irodalmat is. Mert a Szabad liceum és a könyvtár gyarapítása még nem irodalompartolás.

A Kölcsey Egyesület ülésének erre vonatkozó részéről a következő tudósítás számol be:

Varjassy Árpád elnök bejelentette, hogy *Barakony* községben, a hol 246 tanköteles között 18 magyar nyelvű van, csak 60 jár iskolába s magyar gyermekek közül egy sem. Aradmegye közigazgatási bizottsága most magyar iskolát állíttat fel, mely 1—2 hét alatt megnyílik. Az iskolaszék elnöke 60 korona segélyt kért a Kölcsey-egyesülettől az iskolák tisztogatására. Az elnök utólagos jóváhagyás reményében azonnal kiutalta az összeget.

Benedek Árpád kijelenti, hogy semmiféle iskolát egy krajcárral sem támogat addig, míg a Kölcsey-egyesületben irodalmi dolgokról szó nem esik. Az egyesület teljesen kizárta az irodalmat, hanem a helyett muzeumot rendez be és iskolákat segít, a mi voltaképpen a kormány és más fórumok kötelessége.

Varjassy Árpád a Kölcsey egyesület ellen

emelt vádat nem találja indokoltnak és hivatkozik a Szabad Lyceum intézményére.

Benedek Árpád: A Szabad Lyceum nem irodalompartolás, hanem tanítás. Elvi kérdéssről van szó. A Kölcsey-egyesület nem tanügyi célokat szolgál, hanem irodalmi. Tessék aradi író embereknek ösztöndíjakat adni, hogy a külföldön is gyarapíthassa ismereteit. A kormány évenként kiküld külföldre tanárjelölteket, filozofereket, a kikről tudjuk, hogy nem nagy lumenek, de az írókkal, az újságírókkal, a kik az irodalomból élnek, senkisémm törődik.

Székely Salamon azt mondja, hogy a Kölcsey-egyesület eleget tett az irodalommal szemben fennálló kötelezettségének. Annak idején pályázatokat írt ki és könyvtárt állított fel. Ezt gyakorolta és ez elég irodalompartolás.

Benedek reflektálva Székely szavaira, csodálkozik, hogy irodalompartolásnak nevezi a könyvtáralapítást. Szerinte ez nem más, mint üzlet. Könyveket vesz és azokat bér ellenében kiadja olvasni.

Fényes Dezső a külföldi tanulmányút pályázatának eszméjét nem pártolja, de ha Benedek a választmánynak konkrét indítványt tesz és megnevezi a személyt, akkor a választmány szívesen elfogadja az indítványt.

Rosenberg Sándor dr. főrabbi a monografiára hivatkozik, hogy ennek kiadásával a Kölcsey-egyesület eleget tett az irodalom iránti kötelezettségének.

Varjassy Árpád nem tartja helyénvalónak Benedeknek azt a megjegyzését, hogy a Kölcsey-egyesület üzletből állította fel a könyvtárt.

Edvi-Ilés László beisméri, hogy az irodalmat az egyesület elhanyagolta és indítványozza, hogy a budgetbe ezentul ilyen célra is vegyenek fel bizonyos összeget.

Benedek kijelenti, hogy indítványt fog beadni a közgyűlés előtti választmányi üléshez, melyben nyílt pályázat kiírását fogja kérni.

Fényes Dezső indítványára a választmány kimondotta, hogy minden konkrét indítvánnyal szívesen foglalkozik.

HIREK.

— **Szell Kálmán állapota.** Bécsből telegrafálják a „Bud. Tud.”-nak: Az a hír, mintha Szell Kálmán miniszterelnök tegnap 6 Felsége előtt magánkihallgatáson jelent volna meg és **Goluchowski** gróf külügyminiszternél látogatást tett volna, alaptalan. A valóság az, hogy Szell Kálmán miniszterelnök tegnap kocsizott ki először. Ő Felsége előtt csak a mai renúnciació után fog megjelenni, hogy az ő Felsége részéről betegsége alatt tapasztalt kegyes érdeklődésért köszönetet mondjon. — Nem felel meg a valóságnak az a hír sem, mintha 6 Felsége **Széchenyi Gyula** gróf minisztert megbízta volna, hogy **Tisza Kálmán** volt miniszterelnök előtt képviselővé történt megválasztása felett elégtelét fejezze ki. Széchenyi gróf a napokban nem is volt kihallgatáson 6 Felsége előtt és egyáltalán nem volt alkalma, hogy a királyt fogadja, vagy hogy 6 Felsége véleményéről **Tisza Kálmán** megválasztására vonatkozólag értesülhessen. — **Szell Kálmán** miniszterelnök, a kinek **Charas dr.** császári tanácsos ma rakta fel az utolsó kőést, ma Bécsből elutazik és holnap a képviselőházban jelen lesz a vármegyei pénztákról szóló törvényjavaslat tárgyalásánál. Budapesten **Herzel** tanár kezeli tovább a miniszterelnököt, aki rövid idő alatt bajából teljesen kigyógyul.

— **A beteg püspök.** **Dessowffy Sándor** megyei püspök állapota valamivel jobbra fordult. Mint orvosai jelentik, állapota a napokban igen aggasztó volt. Negyven fokos láz gyötörte az

egyházfejedelmet, a ki még sokáig kénytelen ágyban maradni, a szobát pedig tavaszig alig hagyhatja el. A megyei püspök oldalán állandóan két apáca, **Wittenberger Antal** oldalkanonok és **Pacha** titkár vannak.

— **Erzsébet főhercegnő renúnciaciója.** Bécsből táviratozzák: Délben volt **Erzsébet Mária** főhercegnő ünnepies renúnciaciója **Windischgrätz Ottó** herceggel való egybekelése alkalmából. Az ünnepies aktus a király, a nagykorú főhercegek, a legfőbb udvari méltóságok, a titkos tanácsosok, **Gruscha** biboros hercegérsek, a közös miniszterek, az osztrák miniszterek és **Fejérváry Géza** báró, **Wlassics Gyula**, **Plósz Sándor**, **Hegedűs Sándor** és **Cseh Ervin** magyar miniszterek jelenlétében ment végbe. A király beszédet intézett a megjelent méltóságokhoz és felszólította őket, hogy legyenek tanúi az ünnepies aktusnak. Azután **Goluchowski** Agenor külügyminiszter felolvasta a lemondó okiratot, mire **Gruscha** biboros odanyújtotta a főhercegnőnek az evangéliumot. A főhercegnő jobbkézének két ujját rátette az evangéliumra, elolvasta az esküformát és annak kapcsán letette az esküt. Azután aláírta a lemondó okiratot, **Schultes** udvari és miniszteri tanácsos pedig, a ki mint államjegyző szerepelt, rányomta az okira a főhercegnő pecsétjét, mire **Windischgrätz Alfréd** herceg, mint a völegény tanuja szintén aláírta az okiratot és rányomta pecsétjét. A renúnciación jelen voltak még a magyar országgyűlés két hazának elnökei, **Csáky Albin** gróf és **Apponyi Albert** gróf, továbbá **Apponyi Lajos** gróf magyarországi udvarnagy és sok magyar zászlósúr.

— **Az özvegy olasz királyné Magyarországon.** **Margit**, az özvegy olasz királyné a tavasszal **Jeruzsálemben** utazik a szent sírok meglátogatására. A királyné visszajövet Romániát, **Magyarországot** és **Montenegrót** fogja meglátogatni.

— **Viktoria halálának évfordulója.** Londonból távirják, hogy holnap lesz egy éve **Viktoria királyné** halálának. Ez alkalmából az angol lapok felszólították a közönséget, hogy vigyenek **Viktoria** sírjára *ibolyát*. Ez volt ugyanis az ő kedvenc virága.

— **Közgyűlési vonat.** Az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósága értesíti a közönséget, hogy Arad vármegye január havi közgyűlése alkalmából és pedig január hó 26 és 27-én a 104 sz. személyvonat **Gurahoncig**, míg január hó 27 és 28-án a 101 sz. személyvonat **Gurahonctól** fog közlekedni.

— **Vörös kardpárbaj.** **Körmendi Lajos** budapesti ügyvéd és **Kornis Béla** ügyvédjelölt Budapesten veszélyes kimenetelű kardpárbajt vívtak. **Kornis** súlyosan sebesülve összeesett. Állapota veszélyes.

— **Az acélkirály Budapesten.** **Schwab M. Károly**, az amerikai acél-tröszt elnöke az aradi és csanádi vasutak igazgatósága elnöke, a többi amerikai vendég társaságában a délelőtti folyamán az új országháznak kupolacsarnokát és lépcsőzetét tekintette meg. Ezután egy óra hosszat a városban kocsizott és délben a szállására tért vissza. Az elnökgazgató egy napi itt tartózkodás után délután kettőfél órakor különvonaton **Bécsbe** utazott vissza.

— **Gyászünnepély.** Istenben boldogult **Steinhardt Jakab** főrabbi kegyeletes emlékének tiszteletére holnap, *csütörtökön* délután fél 5 órakor a zsinagógában, gyászmemorialis ünnepély tartatik.

— **Lemondott tőzsdetanácsosok.** A budapesti tőzsdén nagy feltűnést keltett ma, hogy **Kohner Ágost**, **Gold Simon** és **Deutsch Sándor** tőzsdetanácsosok lemondtak állásukról. Lemondásuk oka állítólag az a nyilatkozat, melyet **Korn-**

feld Zsigmond, a tőzsdetanács elnöke a tőzsdetanács működéséről tett.

— **Eljegyzés.** **Csenkey Károly** sárfalvai kör-állatorvos e hó 19-én eljegyezte **Schmith Sarolta** kisasszonyt Aradról.

— **Hivatalvizsgálat a városnál.** A város számonkérőszéke ma délután hivatalvizsgálatot tartott **Urbán Iván** főispán elnökele tartott.

— **A zsinagógából.** Az aradi izr. imaházban, a péntek esti istentisztelet, további intézkedésig, fél 5 órakor veszi kezdetét.

— **Tomkáné a rendőrségen.** **Tomka Samu dr.**, az önbetörő orvos özvegyét ma ismét kihallgatták a rendőrségen. **Tomkáné** önként, idézés nélkül jelent meg a vizsgálatot vezető rendőrfogalmazónál s — hír szerint — olyan újabb kijelentéseket tett, amelyek az ügyet ismét más irányba terelik.

— **Lefoglalt Nobel-díj.** Genfből írják: **Dunantnak**, a Nobel díj egyik nyertesének 100.000 frankos jutalomdíjából, a *hitelezők* 90.000 frankot lefoglaltak. **Dunant** tiltakozik a foglalás ellen, a hitelezők azonban nem tángitanak, hajlandók azonban neki egy évi járadékot biztosítani.

— **Egy uri leány szerencsétlensége.** Megrendítő szerencsétlenség történt tegnap egy nagyváradi uri családnál. A család egyik tagja, egy fiatal leány, a kinek eljegyzése aminap történt meg, keztyűjét tisztogatta, miközben a benzines üvegből kiáradó pára a körülbelül hét méternyire eső lámba tüztől felrobbant, és a leányka kezén levő keztyű lobbot vetett. A kisasszony első rémületében a fejéhez kapott a mitől baja is meggyuladt és a gyors segítség ellenére is kezein, arcán, fején súlyos égési sebeket szenvedett. A csapás annál nagyobb, mivel a leány menyasszony és a közeli napokra volt kitűzve az esküvője. Az orvosok azonban, miután a sebek nem életveszélyesek, remélik, hogy az égési sebek rövid idő alatt begyógyulnak és a szerencsétlenségnek nyoma sem fog maradni.

— **Holttest a Marosban.** Makó alatt a Marosnak a parthoz közel eső iszapjában tegnap oszlásnak indult emberi holttestet pillantott meg egy erdőőr. Felfedezéséről jelentést tett a hatóságoknak, mely a holttest vizsgálata során megállapította, hogy az 50—55 év körüli a munkásosztályhoz tartozó férfinak a holtteste, mely a folyóvíz apadása folytán került az iszapba. A boncolás a szétfoszlott holttesten nem állapította meg a halál okát, csak annyit, hogy hat hónapon át volt a vízben.

— **Veszedelemes hálótárs.** Budapestről írják: **Tóth Jánosné**, rendőri felügyelet alatt álló asszony az éjszaka együtt aludt fővám-tér 4. szám alatti lakásán kedvesével, egy fiatal napszámmossal. Ugy egy óra tájban az asszony arra ébredt, hogy a kedvese *zsebkésével szurkálja*. Kétségbeesetten kiabált segítségért, amire a legény megugrott. A mentőket is kihívták, de azok csak jelentéktelenebb szurásokat találtak az asszony karján és több kócolást a mellén. A iakásán hagyták. A rendőrség keresi a veszedelemes hálótársat.

— **Rabló az üzletben.** Egy szegény kereskedő majdnem az életével fizetett, mert tetten ért üzletében egy tolvajt. Tenkei tudósítók ad hirt az esetről. Tegnap hetivásár volt **Tenkén**. **Schwartz Salamon** üzletében sokan voltak környékből oláh parasztok. Az üzlet tulajdonosa egyszer csak észreveszi, hogy egy szürös atyafi valamit a szür alá rak. Míg ő a vevőket szolgálta ki, a barátságos idegen összeszedett egyet-mást s épen távozni akart. **Schwartz** utána szaladt s rákiáltott:

— Adja vissza amit lopott!
A tolvaj futásnak eredt, de a kereskedő utólérte s megragadta.

— Egedj el, zsidó, — ordította oláhul a tolvaj. — mert agyonütlek!

A másik pillanatban már hatalmas botjával úgy vágta fejbe **Schwartzot**, hogy az ajultan rogyott le a földre. A rablót elfogták a csendő-

rők. Schwartz csak órák múlva tért magához s most is élet és halál között lebeg.

— **Egy község lángokban.** Egy soproni távirat jelenti, hogy *Fraknó* község dél óta lángokban áll. A veszedelmet növeli, hogy a környéken erős szélvihar dühöng. Az *Eszterházyak* ősi kastélyát is veszedelem fenyegeti.

— **Halottrablás vádja alatt.** A fővárosi rendőrség érdekes ügyben nyomoz: egy özvegyasszonyról van szó, akit azzal vádolnak, hogy furfangos módon megnyerte egy vagyonos, beteg matróna bizalmát s mikor az meghalt, pénzt, ékszereit és takarékkönyvét magához vette, sőt a jelentkező örökösöknek azt mondta, hogy az elhunyt neki ajándékozta ingóit is. A jómódu asszony, özvegy *Baranyai Gézáné* magánzó a Soroksári-ut 14. számú házban lakott. A hatvankétéves öregasszonynak rokonai nem voltak Budapesten, csak Kisujszálláson él két unokaöccse, elhalt nőtestvérének két fia: *Gurbai Ferenc* és *András*. Ezek a néniüknél nevelkedtek s csak felnőtt korukban kerültek el tőle. Január elején *Baranyainé* beteg lett. Ez időtájt egy szegény asszony kezdett hozzá eljánni, akinek mindig juttatott egy kis meleg ételmaradékot. Mikor *Baranyainé* nagyon rosszul érezte magát, ez az asszony ajánlkozott, hogy az oldalán marad és ápolni fogja. *Baranyai Gézáné* egy-két nappal később meghalt. Haláláról névtelen távirat értesítette a Kisujszálláson lakó unokatestvéreket. Ezek a temetésre feljöttek Budapestre és néniük lakásán találták özv. *Stresser Sándornét*, aki elmondta, hogy *Baranyainé* halála előtt neki adta minden pénzét, takarékpénztári könyvét és ingóságait. A két fiatal ember mindegyikének fölajánlott száz-száz forintot és egy bazilika-sorsjegyet. A takarékpénztári könyv után elhelyezett pénzt, ami négy-hatezer korona lehet, fölvette és beköltözött a Soroksári-utcai lakásba, ahol már egészen otthonosan intézkedett. A két testvér tudva azt, hogy néniük, aki nekik nevelőanyjuk is volt, nagyon szerette őket, kizártnak tartják, hogy a vagyonát másra, mint rájuk, hagyhatta volna. *Stresserné* ellen, aki alighanem a halott asszony holmiját vehette csak magához, halottrablásért feljelentést tettek.

— **Gyilkossági merénylet Soborsinban** az aradmegyei Soborsinból írja levelezőnk: *Branyicskán* Koszta és *Katana Gligor* soborsini lakosok e hó 20-án este vigan mulattak bormellett a *Lup Szimedre-féle* korcsmában. Alaposan beboroztak az atyafiak, mi után összeszólalkoztak. *Branyicskának*, ki *Tóth Sándor* szőlőjében vincelléréként van alkalmazva, egy fegyvere volt otthon, *Katánát* lelővéssel fenyegette s legott haza is szaladt, hogy fegyverét fenyegetésének végrehajtására magához vegye. Ezen tervében *Branyicskánt* az otthon talált neje, szül. *Olár Magdaléna* meg akarta akadályozni, kérve-kérve őt, hogy ne nyuljon a fegyverhez, s ne menjen el ismét hazulról, mert már későre jár az idő. *Branyicskánt* azonban sehogy sem lehetett kapacitálni s ittás állapotában nejevel is összekapott, ki a csendőrséghez futott segélyért. A brutális férj ekkor neje után szaladt s az utcán kétszer lött neje, azonban egy lövés sem talált. A virtuskodó soborsini hőst a csendőrség menten elfogta s a bírósághoz kísérte be.

— **Nászajándékok szezonja.** A legtöbben tudják és érzik, hogy ezidőtájt van a nászajándékok és alkalmi megemlékezések szezonja. Ilyenkor fölmerül a kérdés: hol lehet e gondot legjutányosabban és legalkalmasabban elosztani. Azt hisszük, mindenki hálásan fogadja, ha *Porter Vilmos Nagy* Aruházát a Szabadságtéren, hozzuk a tisztelt érdekeltek figyelmébe, mert ott tényleg ily cikkek en óriási a választék és az árak feltűnően jutányosak, s amellet 20 korona bevásárlásnál életnagyságu *ingyen-fénykép* is ad a cég, ami egymaga bocsos meglepetés, remek ajándék!

— **Az oltár elől eltűnt vőlegény.** Táborban tegnap egy fiatal pár esküvőjének kellett volna lefolyni. A házasulandók az egész násznéppel meg is jelentek a templomban. Mig azonban a menyasszony gyönni ment, addig a vőlegény kerekét oldott. Előbb azonban magához vette

menyasszonyának készpénzét. A vőlegényt a rendőrség körözi.

— **Michelobi sör.** Ma és a következő napokon a *Fehér Kereszt* szálloda szízes télikert helyiségében a legkitűnőbb Dreher-féle csehországi Michelobi sört csapolják. A sört kizárólag a bécsi Dreher-féle pincében mérik ki.

— **Itt a farsangi évad** és így alkalmoszerűnek tartjuk, hogy *bálok, estélyek vagy táncmulások* rendezése esetén — figyelmüket a meghívók, táncrendek, belépti-jegyek stb. — idejekorán való gondoskodására tisztelettel felhívjuk. A modern kor igényeinek megfelelőleg berendezett könyv- és műnyomdánk gondosan megválogatott, betű- és díszműnyomdánk anyaga folytán ama kellemes helyzetben vagyunk, hogy kivitel és csin tekintetében, de főként méltányos árak által, a mai fokozott igényeknek minden tekintetben meg tudunk felelni. Ennek folytán tiszteletteljesen kérni bátorodunk a nagybecsült vigalmi bizottságokat, miszerint szükséglet esetén teljes bizalommal forduljanak az „*AradiNyomda Részvénytársaság*”-hoz.

— **T. Üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-ter 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Rang-kérdés.

(Hercegek, grófok és egyebek.)

Arad, január 22

Nem annyira időszerű, mint inkább alkalmi ennek a kérdésnek felelevenítése. Nem időszerű, mert a mai demokratikus-szocialista idők, de főleg a ranggal járó jogok megszünte tárgyalanná teszik ezt a ma már nem fontos kérdést. Vannak ugyan még kisebb, elenyésző jogok, mint a főrendiházi tagsági jogosultság s a rangrend az udvari ünnepélyességeknél stb., de a régi jogok és az azokkal járó előnyök ma már nem léteznek. Alkalmi azonban ez a kérdés annyiból, mert a lapok herceg *Windisch-Graetz Ottó* házasságával kapcsolatosan, a hercegi család rangjáról igen téves nézeteket hoztatnak.

Feljogosítva érzem magam, hogy némi tájékoztatást nyujtsak ebben a kérdésben, melylyel még az irányadó körök sincsenek tisztában s kijelentem már előre is, hogy az uralkodó házak s azok tagjain kívül senkit sem tartok irányadónak nézetem, illetve meggyőződésem megcáfolására.

Az egyenranguság tekintetében igen eltérők a nézetek. A most uralkodó családok magukkal egyenrangusnak csakis azokat a hercegi és grófi családokat ösmerik el, a melyek a nagy német-római birodalomban (Deutsch-Römisches Reich) uralkodó fejedelmek voltak. — A „*Gothai Almanach*” szerint például: a *Murat* hercegek nem egyenrangusok, holott *Murat Joachim* nápolyi király volt s így sok más egykor volt uralkodó (mediatizált) család van még a „*Gothai Almanach*”-ban, a melyek a II-ik rész helyett (hol az egyenrangusok vannak), a III-ik részben fordulnak elő, pedig jogosan a II-ik részben volna helyük.

A rang-kérdést illetőleg már régen kellett volna intézkedésnek történni a legfelsőbb helyről és ezzel el lehetett volna oszlatni minden téves felfogást.

Áttérek most a *Windischgrätzek* rangjára. *Windischgätz Ottó* herceg családja, illetve ősei a nagy német-római birodalomban uralkodtak. *Windischgrätz* fejedelemség lévén, a házasság feltétlen egyrangú lesz. A *Prinz* vagy *Fürst* teljesen azonos. A *Prince* a francia *Prince* és az olasz *Principe*, a latin *Princeps*-ből van átvéve, azelőtt nem igen klasszifikálták az egyes rangokat, csak herceg voltak. A *Fürst* német eredetű. Nagy tévedés tehát, ha valaki a „*Fürst*”

szót úgy fordítja, hogy birodalmi herceg. A *birodalmi hercegek* (németül: *Reichsfürst*) csak annyiból különböznek a többi hercegektől (ha nem voltak uralkodók), hogy rangjukat akkor kapták, a midőn a nagy „*Német-Római*” birodalom létezett s így a nagy birodalom összes országaira érvényes volt rangjuk és joguk, ma azonban a rang redukálódott arra az országra, a melyben honosak, a jogok megszűntek, megmaradt a puszta cím. A „*birodalmi herceg*”, „*Reichsfürst*” cím tehát ma, a midőn a „*Nagy Római-Német birodalom*” nem létezik, nem is adományozható.

Legújában *Vilmos* német császár adományozza a *Hercog* címet, régi kihalt fejedelmi családok megszűnt fejedelemségének alkali átruházásával egyenrangúvá tesz egy-egy magasrangú családot, de ez csak formai és cím-dolog.

Az *örgróf* címre is igen eltérők a vélemények. Igen sokan fordítják az „*örgróf*”-ot a *Vicomte*-ből, pedig ez igen helytelen felfogás. „*Vicomte*” francia eredetű és a *Vice comte* (magyarul „*algróf*”) rövidítése. *Örgróf* helyesen fordítva: *Marquis*—*Marchese* — *Markgraf*.

Nehogy fejtegetéseim hosszúra terjedjenek, röviden osztályozom a szerintem leghelyesebb rangsort.

I. Császárok, királyok és most uralkodó fejedelmek, különböző koronákkal.

II. A most uralkodó házak tagjai.

III. A volt uralkodó (mediatizált) birodalmi hercegek hermelines zért koronával, ezeknek címük: ha választófejedeleme volt „*Unsere Oheim*” vagy „*Fürstliche Hoheit*”, az elsőnek nincs magyar kifejezése, a másik címzés „*hercegi fenség*”; ha nem volt választófejedeleme, de mégis uralkodott egy fejedelemségen, úgy „*Durchlaucht*” (ennek nincs magyar fordítása.) A „*Durchlaucht*” cím azonban adományoztatott éppen úgy Ausztriában, mint a „*Hercog*” cím és rang Németországban, ugyanolyan körülmények között, mint azt már előbb megemlítettem.

IV. A nem uralkodott hercegek: itt a hermelin helyét ágas korona foglalja el, de a korona felső része éppen úgy zárt, mint az előbbieknél. Címzésük: „*Fürstliche Gnaden*”, magyar: a „*főméltóságú*” címet adja.

V. *Örgróf*, *Marquis*, *Marche*, *Markgraf* 9 águ eperfa-leveles korona, cím: nagyméltóságú, de Magyarország csak „*méltóságolj*”.

VI. *Gróf*, *Graf*, *Conte*, *Comte* 9 águ pontoskorona, ha azonban a család valamely tagja uralkodó volt (grófságot birt), akkor a család tagjai használják a 9 águ koronát 5 levél és 4 ponttal, mely esetben a „*főméltóságú*” cím illeti meg, különben „*méltóságos*” „*Hochgeboren*”.

VII. *Báró*, *Freiher*, *Baron* Ausztriában és máshol csak a „*nagyságos*” (*Hochwohlgeboren*) cím illeti, Magyarországon a „*méltóságos*” cím illeti, koronájuk 7 águ.

VIII. *Nemesség*: 5 águ koronával és cím: „*Hochwohlgeboren*”, *nagyságos*.

A többi címeket már nem adományozzák és így azok ismertetését fölöslegesnek tartom.

Gróf *Portia Aladár*.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A székely-kereszturi választás.

— *Bedő Albert* mandátuma. —

Arad, január 22

A székely-kereszturi kerületben múlt év október hó 3-án folyt le az általános képviselő-választás. Két jelölt küzdött a mandátumért: *Bedő Albert* nyugalmazott államtitkár liberális és *Sz. Szakáts Péter* függetlenségi programmal.

A választás eredménye az volt, hogy Bedő Albert 855, Sz. Szakáts Péter 786 szavazatot kapott, Bedőt tehát 67 szavazattöbbséggel képviselővé nyilvánították.

Szakáts János és társai petícióval támadták meg a választást, a képviselő részéről elkövetett etetés-ítatás, vesztegetés és presszió címén kérve a választás érvénytelenítését.

A kérvényt ma tárgyalta a kir. kuria I. választási tanácsa Paiss Andor elnöke alatt. A támadók meghatalmazottja Halász Frigyes dr., a választást Darvai Fülöp dr. védi.

Alaki kifogás nem emeltetvén, a kérvényezők meghatalmazottja ismertette a petíció tartalmát. Előadja, hogy mikor Bedő Albert a programbeszédjét tartotta, aznap este nagy banket volt Székely-Keresztúron, melyre külön meghívóval hívták meg a választókat. Ez a lakoma Bedő tudtával és beleegyezésével rendezett. Az Etéden rendezett lakomán maga a képviselő is részt vett, s ugyanitt vesztegetésekkel Bedő javára tántorították a választókat. Bedő kortesei bejárták a kerület összes községeit s egy-egy forintot adtak azoknak a választóknak, akikről tudták, hogy Szakátsra szándékoznak szavazni. De sokan voltak olyanok is, akiket 30 krajcárral csábítottak át a Bedő pártjára. Gálfi Kálmán főszolgabíró volt Bedőnek egyik legvérmesebb kortese, aki nemcsak szóval lelkesített Bedő érdekében, hanem a községi bírákat és jegyzőket egyenesen utasította, hogy Bedőre szavazzanak, sőt az egyik bírót el is csapta, mert nem akart a kormány-párt jelöltjére szavazni s ennek érdekében korteskedni. Kéri mindezek alapján a vizsgálat elrendelését s annak adataihoz képest a választás érvénytelenítését.

Rövid szünet után Darvai Fülöp dr. választásvédő szólalt fel, ennek befejeztével pedig az elnök kijelentette, hogy az ítélet holnap hirdetik ki.

§ Egy váltó története. A szegedi büntető törvényszék egyik ítélet tanácsa előtt ma egy tizenhár m fiucska szorongott, a kit magánokirathamisításért vádolt a kir. ügyészség. Almássy Sándor volt a vádlott, akit az apja Kisiratoson tavaly megbízott, hogy menjen Aradra és ott irasson alá egy váltót, mely kétezer koronáról volt kiállítva, Lévy Eerencsel. A kis fiu úgy adta elő a dolgot, hogy ő bizony nem ment el Lévy Ferenchez, hanem maga írta alá a váltót. Erről azonban annak idején nem szólt az atyjának. A váltót Aradon le is számitották, amikor azonban fizetésre került a sor, Lévy Ferenc természetesen megtagadta az aláírás valóságát. Így került bűnügyi tárgyalásra a dolog, melynek során azonban senkit sem lehetett elítélni, mert a vádlott fiu a bűncselekmény elkövetésekor nem volt még beszámítható korban. Almássy Sándort felmentették.

§ Fölmentett gyilkos. A prágai esküdtszék tegnapi tárgyalásán fölmentette Buriamék Ferenc cipésmestert, ki kétszeres gyilkosságot követett el. A cipész pár hó előtt, midőn haza ment, nejét szobauruknak karjai között találta, mire felkapott egy kést s nejét és a csábítót leszúrta.

§ A bíróság bevonul! Tegnap volt az ideai esküdtszéki ciklus első tárgyalása a nagyváradai törvényszék elnöke érdekes ujjat hozott be, a mely a külsőségek iránt fogékony közönségben a törvényszék tekintélyét van hivatva emelni. A reformot francia bíróságoktól vették át, ahol több szer-tartásos funkció között a díszes egyenruhába öltözött törvényszéki szolga nagy gombos botjával, valahányszor a bíróság bevonul a tárgyaló terembe, az ajtó elé áll, háromszor kopog a padozaton s ünnepies hangon jelenti:

— La cour! (A törvényszék!)

Ezt a ceremóniát hozták be most a nagyváradai törvényszékéknél is. A tegnapi tárgyaláson már a bi-

róság bevonulása előtt a terem szolga az ajtó elé állva kiáltotta:

— A magyar királyi törvényszék!

Csak ezután vonult be a bíróság.

NAPIREND.

Január 23. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Boldogasszony eljegyzése. — Protestáns naptár: Izaiás. — Izraelita naptár: Faünnep. — Görög-keleti naptár (január 10.): Nissz. Gergely. — A nap kél 7 óra 22 perckor, nyugsáik 4 óra 30 perckor. — A hold kél 4 óra 21 perckor, nyugsáik 6 óra 25 perckor.

Időjárás. Legnyomás reggel 7 óraker 769.4 milliméter. délután 2 óraker 770.1 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 óraker 0° + 0.7, délután 2 óraker 0° + 2.6. — Szél irányja és ereje reggel 7 óraker DN. 3, délután 2 óraker DN. 2. — Felhőzet reggel 7 óraker borult, délután 2 óraker borult. — Csapadék az utóbbi 24 órában 1 milliméter hó és eső.

Időjelzés. A központi meteorológiai intézetnek Arad-ra küldött táviratát szerint a mai napra a következő idő-áras várható: Enyhe, éjjeli fagy, semmi vagy kevés csapadék.

Szabadságszerelem emléktárgyak erezagos muzeuma (szin- az-épület 1-ső emelet.) Nyitva van mindennap délelőtt 8 órástól délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11/2—12/2 óráig, kedden, csütörtökön és pénteken délután 1/2—2/2 óráig, vasár- és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Brekye-núzeum helyisége mellett ülés-terem.

Január 25. Az új-szent-anna-i Állami polgári fiúiskola tantestületének fölolvasó-estéje este 8 óraker (Polgári fiúiskola.) — Az aradi zenekonzervatórium hangversenye (Polgári fiúiskola.)

Január 26. Andriczek Ferenc cs. és kir. kamara-művészi hangversenye délután 5 óraker (Fehér Kereszt.) — Az aradi református egyház közgyűlése délelőtt 10 óraker (Városház.) — A borsosjenői takarékpénztár részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 óraker. — A borsosjenői és vidéke gazdasági- és hitelszövetkezetének közgyűlése délután 3 óraker. — Az aradi dalegylet közgyűlése délután 3 óraker (Városház.) — A kazánfűtők és gőzgépezők vizsgája (Fa- és fémipari iskola.)

Január 27. Aradmegye évnegyedes közgyűlése délelőtt 9 óraker.

Január 28. Világos hegyközség közgyűlése — Jegyzőválasztás Sillingyán.

Január 29. A Kölcsey egyesület fölolvasó-estéje délután 5 óraker (Felső kereskedelmi iskola.)

Január 30. A nagy-buttyini takaré- és előlegezési-egylet mint szövetkezet közgyűlése délelőtt 10 óraker. — Jegyzőválasztás Pankotán — Az első arad-szent-mártoni takarékpénztár részvénytársaság közgyűlése. — A román-pécskai takaré- és segélyszövetkezet közgyűlése délelőtt 9 óraker.

Február 2. Az aradi első takarékpénztár közgyűlése délelőtt 10 óraker. — A kisjenői takarékpénztár részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 óraker. — Az új-aradi takarékpénztár részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 óraker (Új Arad.)

Február 16. Rosenthal Mór hangversenye délután 5 óraker (Fehér Kereszt.)

Február 26. Arad város tisztújító közgyűlése délelőtt 10 óraker

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDÉS

A munkaadó szavatossága.

Arad, január 22

A gyáripárnak rohamos fejlődését — különösen a gépeknek intenzív igénybevétele következtében — nyomon követi az a tény, hogy évről évre szaporodnak azon esetek számai, a melyekben az üzembeli baleset által egészben vagy részben keresetképtelenné vált munkás igényekkel lép fel munkaadója ellen, felelőssé tevő az utóbbit a balesetért, illetve a balesetnek reá háromlott következményeiért. Gyárosaink előtt ez a jelenség nem megy ujdonság számba és bizonyos tekintetben nyugodtan is néztek a kártérítési követelések, esetleg az igény iránti per elé, mert abban a meggyőződésben éltek, hogy a bíró csak az esetben fog a munkásnak kártérítést megítélni, ha kimutatható lesz, hogy a baleset a munkaadó hibájából — valamely köteles óvintézkedés stb. elmulasztása következtében — történt.

A legújabb idők joggyakorlata azonban e tekintetben oly fordulatot vett, mely az érdekelt körök figyelmét a egnagyobb mértékben magára vonta. Ugyanis a bíróság a közelmúltban néhány eset alkalmából határozottan kimondotta, hogy a munkaadó még abban az esetben is tartozik kártérítéssel, ha terhére hiba ki nem mutatható, avagy a köteles gondosság elmulasztása nem is terheli.

A mint látszik tehát a modern igazságszolgáltatás is eleget tesz korunk szociálpolitikai irányának és oltalmat nyújt a gazdaságilag gyengébb egyéneknek az erősebbel szemben! Hogy ezen tendencia milyen anyagi hátrányok-

kal jár a munkaadóra nézve, a kinek szavatossági köre ily módon aránytalanul nagyobbodott, arra nézve elegendő ráutalunk arra, hogy a munkaadó kártérítési kötelezettsége arra az arányra terjed, amily arányban és mérvben a sérült munkás, munka és keresetképtessége a baleset folytán csökkent.

A szavatosság kérdése tehát napjainkban oly tényezőzt jelent, melyet a körültekintő és óvatos gyáros nagyiparos, amennyiben az üzemből származó kártérítési felelősséget kénytelen magára vállalni, már eleve kombinációba fog venni és keresni fogja az utakat és módokat, melyek segítségével ezen újabb és számottevő terhet elviselhetővé teheti.

A Nemzetközi baleset ellen biztosító társulat már fel is vette működése körébe a fentebb körülírt a munkások valamint alkalmazottak csoportos baleset elleni biztosításának kiegészítő részét képező szavatosság biztosítását, mely a szavatosságtól eredő igények ellen a munkaadónak teljes fedezetet nyújt és előreláthatólag ezen üdvös intézménynek sok híve fog akadni.

S. P.

— Fizetésektelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségekről tesz jelentést: Deutsch Lajos, fűszerkereskedő Nagy Kanizsa. — Major Antal, Kolin. — Jiorut János, Pardubitz. — Gröblacher Károly, Lankovitz. — Stathievitz Antal, Tarnopol. — Lang Kálmán, Tata. — Sörlei Zsigmond, Nagy-Kanizsa. — Engusz József, Zombor. — Hochsinger H. és fiai, keresk. cég Szombathely.

Budapesti ár- és értéktözsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 23.

Déltőzsde. A búzakínalat mérsékelt, vételkedv tartott. Szilárd irányzat mellett 11,000 méterméter került forgalomba, 24—5 fillérig drágább áron. Egyéb gabonaforgalom közül rozs 5 fillérral drágább. Időjárás szép.

Zárul 12 óraker:

Buza 1902. Áprilásra	9.26—9.27
Buza októberre	8.41—8.43
Ros 1902. Áprilásra	7.79—7.90
Zab 1902. Áprilásra	7.50—7.51
Tengeri 1902. májusra	5.39—5.40
Repce 1902. augusztusra	12.30—12.40

Zárul 5 óraker:

Buza 1902. áprilásra	9.32—9.33
Buza októberre	8.44—8.45
Ros 1902. áprilásra	7.84—7.85
Zab 1902. áprilásra	7.51—7.52
Tengeri 1902. májusra	5.41—5.42
Repce 1902. augusztusra	12.30—12.40

Zárul 5 óraker:

Oszták hitelrészvény	655.25
Magyar hitelrészvény	672.—
Lezámitolóbank részvény	444.—
Rima-Murányi vasmű részvény	492.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	668.75
Közüti vasut	614.—
Városi villamos vasut részvény	309.50

S z e s z ü z l e t.

— Január 22. —

Mai jegyzéseink: Készárti nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter 0/0, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék: 12'80—13'— korona mmássánként

Hivatalos árfolyamok

a budapesti ár- és értéktözsde.

Budapest, január 22.

Magyar aranyjárdék 40/0	120.—
Magyar koronajárdék 40/0	96.10
Magyar arany 41/10/0	122.25
Magyar ezüst 41/10/0	101.25
Magyar keleti vasut	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	95.—
Magyar italmegváltási kötvény	101.60
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	95.—
Magyar nyerebménysorajegy kölcsön	182.50
Tiszszabályozási és szegedi kölcsön	153.—
Oszták papírjárdék	100.50
Oszták járdék ezüst	100.50
Oszták járdék arany	120.25
Koronajárdék	97.—
1860-iki Államsorajegy	147.—
Oszták-magyar bankrészvény	1600.—
Magyar hitelbank részvény	671.—
Oszták hitelbank részvény	654.25
Oszták-magyar Államvasut	666.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.02
Német birodalmi márká	117.20
London	239.25
Paris	95.22

REGENY-CSARNOK.

A harmadik.

— Regény. —

Irtá: **Slonkiewicz Henrik.**

Fordította: **Hegedűs Szerelmé.** [22]

(Vége.)

Esküvőm napja közeleg... A „Papírsárkányból” csaknem egész Warsó értesült a dolgról. Mindenki megnéz bennünket, mindenki csodálja Évát... Midőn a képkiállításban voltunk, annyira körülöfoltak, hogy alig tudtunk a bámuló tömegben keresztülmenni.

Ismeretlen barátom újra küldözgeti a anomyleveleket, melyekben figyelmeztet rá, hogy Éva sem méltó hozzám, oly emberhez...

Sorai így hangzanak:

„Szívem nem tud hitelt adni a híreknek, melyek Adami kisasszonyról és önről a városban keringenek. Önnek, kedves Mester, olyan nő kell, ki kész magát az Ön dicsőségének és nagyságának feláldozni. Adami kisasszony ellenben maga is művész, viz kell az ő malmára is...”

Swiatecki még mindig eljár Suslovskiékhoz, de csak mint vigasztaló, mert szándékaimról azt hi zem már értesültek.

Végnélküli szabadságot sikerült Éva számára a direktornál kieszközölni.

Mint valami falusi kisasszony, úgy fésülködik újabbban Évike, öltözékei igen szerények s nyakigérő csukott derekakat hord. Jól fest az ilyen toillekben is. Az öltözébeli jelenet egyszer sem ismétlődött. Évike nem engedi! Legfeljebb kezét csókolhatom meg. Ezt türelmellené tesz, s ha jól látom, őt is...

Nagyon szeret. Egész napokat töltünk együtt. Rajzórákat adok neki.

Rajong az órákért, mint általában a festészetért.

XIX.

Mindenható Zeus! mit nem kell Olympusod magaslatáról látnod!

Olyan dolgok történnek, melyekről tudósaink nem is álmodnak! Menyegzőm előtti napon közeledik Swiatecki, megölk könyökével, mialatt félrefordított fejjel azt morogja:

— Wladek! hallod, merényletet követek el!

— Hát mégis csak szólasz hozzám? — válaszoltam. — Miféle merényletet?

Swiatecki még mindig földreszegzett tekintettel, mintegy önmagához szólva, felel:

— Ha ilyen izákos, züllött alak, mint én, olyan tehetség nélküli idiota, erkölcsileg és fizikailag tönkrement teremtés, ha ilyen ember olyan léányt, mint Kacia, elvesz, — az valóságos merényletet követ el!

Nem hiszek fülemnek, de azért Swiatecki nyakába borulok s alig veszem észre, hogy gyöngéden eltaszit magától.

U is legközelebb tartja meg esküvőjét.

XX.

Néhány hónapja időztünk már Rómában, midőn egy nagy elegáns meghívót kaptunk, mely Ostricinski esküvőjét jelenti Turno-Kolcanowska Helena asszonnyal.

Eva gyöngékedése akadályoz meg abban hogy az esküvőn résztvegyünk.

Eva folytonosan fest s óriási haladásról tanuskodnak képei.

Budapesten érmet nyertem. Valami horvát milliomos vette meg festményemet. Gonpillal is érintkezésbe léptem.

Veronában fiunk született... Éva azt állítja, hogy soha sem látott még szebb gyermeket.

Valami rendkívüli csoda!...

XXI.

Néhány hónap óta Warsóban lakunk. Gyönyörű műtermet rendeztem be.

Gyakran látogattunk el Ostricinskiékhez.

A „Papírsárkányt” eladta s jelenleg: „A foglalkozás nélkülieknek árpalisztet szétoztó tárgyaság előtűlője”. Nagyságáról és tekintélyéről fogalmat sem alkothat az ember.

—Vállamra ütve így szól hozzám:

— Hogy vagy, jóltevőm!

Irodalmi tehetségeket is pártfogol s minden szerdán fogad.

— Helena elragadó, mint mindig, mint az álom...
Gyermekekük nincs.

XXII.

— Segítség! mert megpukkadok a kacagástól...

Swiateckiék megérkeztek Párisból. Kacia nagyon adja a művész feleségét, Swiatecki súlyemínget hord, haja elválasztva s nyírott szakált visel...

Mindent értek, ériem azt, hogy szokásaival, jellemével hamar végzett; de hogy üstökéhez hogyan jutott el, ez örökre megoldhatatlan rejtély marad előttem!

Swiatecki nem hagyott föl „cadavereivel”, de időnként azért genre- és tájképeket is fest, de ezek kevésbé sikerülnek, mert husszinük mindig a „cadaverekre” emlékeztet.

Régi barátságunk jussán kérdem tőle egy alkalommal, hogy boldog-e feleségével.

Azt feleli, sohasem álmodott ilyen boldogságról. Be kell ismernem, minden várakozásomat föltűmulta Kacia.

Semmi sem hiányzanék teljes boldogságomhoz, ha Évike beéges nem volna. Gyöngékedésének tulajdonítható szegényke ingerlékenysége is. Egy éjjel sirni hallottam. Tudom mi a baja!

Visszavágyik a színpadra! Hallgat, de tudom, hogy szenved...

Ostricinskiné portraitját bevégeztem. Valóban páratlan asszony!

Ostricinski nem tartana vissza... De ha Évikémet nem szeretném annyira, nem állnék jót magamról, istenemre mondom...

De Évikémet nagyon, határtalanul szeretem — imádom!

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi október hó 1-től.)

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.00
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	3.56	Személyvonat d. u.	3.53
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szmv. Szolnokról este	8.50
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborszúról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborszúról délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.23	Személyvonat este	3.57
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.52
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	7.12	Személyvonat reggel	8.38
Személyvonat d. u.	4.09	Vegyesvonat este	7.06
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Borossebesről szv. r.	8.03
Személyvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Borossebesig szv. du.	5.20	Személyvonat este	6.56

Városi színház.

Bérlet 105. sz.

Páratlan.

Csütörtökön, 1902. évi január hó 23 án:

A páholy.

Bohózat 3 felvonásban. Irták: Lauuffs és Krausz. Magyarosította: Kabos Ede

SZEMÉLYEK:

Linóczy Józsiás Mezei Péter.	Csiz Pepi	Giréth K.
Klára, neje	Bácsné.	Dinszky
Lili, leányuk	Komlósy I.	Palágyi L.
Kéri Annuska	Garái Ilona.	Földes Dénes
Hidas Bálint	László Gy.	Nemes S.
Eva, neje	Menszáros M.	Paludán Mózes
		Fenyéri Mór.
		Paludánné
		Kalocsa R.
		Borbála
		Tolnainé.

Kezdete 7 órakor.

IDEGENEK ARADON.

— Január 22 —

Központi szálloda. Kurtz Ferenc állategészségügyi felügyelő Budapest. — Makay Emil felügyelő Temesvár. — Heuduska Gyula fakereskedő Budapest. — László Mór hivatalnok Budapest. — Köves Károly utazó Budapest. — Scheirich K. malomtu-

lajdonos Detta. — Oblack V. és családja Grätz. — Prokopp Gyula jószágfelügyelő Kevermes. — Grosz Izrael kereskedő Szatmár. — Klein Lajos utazó Hatvan. — Dr. Deák Alajos ügyvéd Hátszeg. — Novák Károly főmérnök Brunn. — Kende Károly hivatalnok Sz. Fehérvár. — Csillag Ferenc utazó Budapest. — Hein Samu üzletvezető Világos. — Fischer Jakab hivatalnok Budapest. — Zwiker Győző hivatalnok Temesvár. — Strigl Alajos utazó Bécs. — Finger Gyula utazó Bécs. — Hoffmann Benedek utazó Budapest.

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönséggel tisztelettel tudatni, hogy

Aradon, Tökölly-tér 7. sz. alatt

ruhaszabászati és varrási műtermemben a legfinomabb, mint egyszerű házi ruhákat is jutányos, a legfinomabb igényeknek megfelelőleg készítetek.

Rögyben tudatom, hogy január 15-től kezdve csakis uri leányok részére külön varróteremben

varrási és szabászati iskolát

nyitottam, a hol 3 havi időtartam alatt a kellő jártasság elsajátításáért kezeskedem.

Tanulás-díj 3 havi időtartamra 60 korona.

Tisztelettel

Vuk Lukréczia,

női szabónő.

Meghívó az

Unger Mór, Müttermüller József, Sperber Frigyes igazgatása alatt álló

Aradi Zenekonzervatorium

1902. évi január hó 25-én, szombaton este 7 és fél órakor

a templom-utozai

polgári fiu-iskola dísztermében

tartandó

nagy hangversenyére.

MŰSOR:

1. Bach: „Air” hegedű unisono, előadják a zenekonzervatorium növendékei.
2. Dangla: „Ábránd”, hegedűn Kohn Zoltán.
3. Schubert: „Impromptu”, zongorán Roth Irma.
4. Popper: „Magyar Rhapsodia”, gordonkán Dietrichstein Viktor.
4. a) Moffat: „Mazur”, hegedűn Robitsek Bandi
- b) Accolay: „Concert”, hegedűn Fried Tibor.
6. Moszkowszky: „Caprice espagnole”, zongorán Löwy Margit.
7. Alard: „Faust ábránd”, hegedűn Porter Ede.
8. Liszt: „Rhapsodia” (Rákóczy induló), zongorán Barkó Ilona.
9. Meyerbeer: „Aria az Afrikai nő című dalból”, éneklő Weichhart Aurora énektárnő.
10. Glazounow: „Vonós négyes” 15 mű, előadják: Unger Mór, Sperber Frigyes, Müttermüller József tanárok, Robitsek Samu ur közreműködésével.

Helyárak:

I. hely 2 kor., II. hely 1 kor., állóhely 60 fill.

A hangverseny tiszta jövedelme a tandíjmentes növendékek alapja javára fordítatik.

Jegyek elővélthetők a zenekonzervatorium irodájában, (Szabadság-tér 21.) és este a pénztárnál.

A t. háziurak figyelmébe!

Van szerencsém az igen tisztelt háztulajdonos urak b. figyelmét felhívni a Szabadság-tér 10. sz. alatti (Schreyer-ház)

csatornázási és vízvezetési vállalatomra,

ahol igen előnyös árak mellett felszerezlek teljes vízvezetési berendezéseket s elfogadok javításokat, a melyeket legpontosabban eszközölök.

Magamat nagybecsű pártfogásába ajánlva, maradtam kiváló tisztelettel

NAGY ADOLF,

csatornázási és vízvezetési vállalkozó.

1618

A női szépség emelésére, tökéletesítésére s fenntartására a legkiválóbb, teljesen ártalmatlan, vegy-
tiszta és zsírtelen készítmény a...

Margit-Créme.

Rövid idő alatt szünteti a szepit, hajfoltot, pattanást, bőrtáptal (mitesszer) és minden más bőrbajot. Kiszimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is ide-
bájos arcaszínt kölcsönöz.

Hamiltásoktól óvakodjunk. Vannak értéktelen utáztatok és hamiltások, melyek a lehetőségig hasonló alakban, kiállításban és árban kerülnek forgalomba, sőt a használati utasítás és hirdetés szöveg is az enyémek másolata. Az ilyen utáztatoktól tessék óvakodni és csakis oly készítményeket elfogadni, melyek czimeres védjeggyel vannak lezárva. — Készítményeim a nméltóság m. kir. kereskedelmi miniszterium által 4960. sz., valamint az osztrák kereskedelmi miniszterium által 41.104. sz. védjeggyel láttattak el. Legkiválóbb orvosok tekintélyek által ajánlatnak. Felőseget csakis az én általam forgalomba hozott készítményekért vállalom.

A Margit Crème, miként az országos m. kir. chemiai intézet és központi vegykeresleti állomás vizsgálatai bizonyítják, higgyant, ólmot nem tartalmaz, tehát egy teljesen ártalmatlan vegykészítmény. — Ára 50 kr., nagy 1 frt., szappan 35 kr., puder 60 kr., arozyiz 50 kr., fogszappan 50 krajczár.

Úres légéyek vissza nem vételnek, sem meg nem töltetnek.

Gutori Földes Kelemen

gyógyszertára és vegyészeti laboratoriuma Aradon.

Hamiltásoktól óvakodjunk, csakis törvényes védjeggyel ellátott dobozok valódiak

Kapható minden gyógyszerárban és illatszerkereskedésben.

Használjuk fel a kedvező alkalmat!

VARGA JÓZSEF

butor- és épület-asztalos üzlet
Arad, Kápolna-utca 6. sz.

Tultermeles miatt minden elfogadható ár mellett ajánlom
kész háló- és ebédlő-szoba butoraimat

és olyanokra megrendelést jutányos ár mellett készséggel elfogadok.

Építész és építő uraknak ajánlom kiváló anyagból készült épület-asztalos munkáimat és parkettáimat Pénztézetek és ügyvédeknek ajánlok irodai berendezésekre, továbbá készítek portálokat és boltberendezéseket kereskedők részére.

Jutányos árak!

FEJÉR GYULA

fűszer-, csemege-, tea-, rum- és ásványvíz kereskedése, József főherceg ő csász. és kir. fensége udvari szállítója

Templom-utca 1. sz. Aradon,
a Fehér kutyához.

Fiók-üzlet: József főherceg-ut 12. sz.

a legelősebb bevásárlási forrás, mindenkor friss és jó árak. Gyors és pontos kiszolgálás.

Készpénzfizetésnél 2% pénztári jutalek.

Városi és megyei telefon szám 71.

A nméltóság belügyminiszterium 81945/1901. sz. rendeletével engedélyezett

Sanatórium és Hidegvízgyógyintézet

egész Délmagyarországon az egyedüli jogosított gyógyintézet, mely télen nyáron nyitva van. állandó orvosi felügyelet alatt áll, bejáró s bentlako betegek gyógyítását elfogadja. A betegek bármely orvos tanácsát vehetik igénybe.

Gyógyeszközök:

Villamfényfürdők: rheuma, köszvény, elhízottság, idegzsabák (neuralgia), vesebajok, vérbetegségek, fémmérgezések gyógyítására. E fürdők szivbaj mellett is használhatók. 15 fürdő 15 frt.

Hidegvízgyógyfürdők: egészségesek edzésére, felüdítésére, idegbetegek, vérszegények, tüdőbetegek, ideges gyomor s bélbántalmak, álmatlanság, fejfájások gyógyítására. 15 fürdő 6 frt. Havibérlet 10 frt.

Szénsavas fürdők: Szivbillentyű bajok, nőbajok, ideggyengeség gyógyítására. 15 fürdő 18 frt.

Moór fürdők: nőbajok, rheuma, idegzsabák, izület merevségek gyógyítására. 15 fürdő 16 frt.

Villany víz-fürdők: idegesség, idegfájdalmak, ideggyengeség gyógyítására. 15 fürdő 15 frt.

Inhalatiók (Belégzések) soole vagy fenyő kivonattal. Reichenhall, Gleichenberg mintára; tüdő s gőgehurutok ellen. 15 jegy 9 frt.

Svédgyógytorna: Hátgörbülések, izületmerevségek gyógyítására; sápadt gyöngye gyermekek edzésére. Havonta 15 frttől feljebb az eset súlyossága szerint.

Massage: izületbajok, vérszegénység, elhízottság, általános gyöngyeség gyógyítására. 15 massage 6 frt.

Villanyos massage: idegesség, idegfájdalmak, gyöngye emésztőképesség gyógyítására. 15 jegy 12 frt.

Villanyozás galvan és faradicus árammal. — Bentlako betegek bármelyik orvos tanácsát vehetik igénybe. — Szoba (világítás, fűtés, kiszolgálás) s ellátás 85 frt havonta.

Vezető orvos:

Dr. HECHT, ARAD, Zrinyi-utca 3. sz.

Telefon 270.

CSECSEMŐK TÁPLÁLÁSÁRA

az eddig ismert módok közül legjobb, legmegfelelőbb

a sterilizált tehén tej,

a mely szakértelemmel higgítva és jól sterilizálva az anyatejvel egyenértékűnek bizonyult.

Ilyen tejet készít alulirott intézet és azt oly alakban hozza forgalomba, hogy a szülőknek nagyon csekély fáradságába és költségébe kerül gyermeküknek biztos felnevelése.

Előírásokat, illetve az utasításokat pontosan betartva, ki van zárva a gyermeknek minden a tápanyagoktól származható betegsége.

Tájékoztatóul arra, hogy a Sterilizált gyermektej már eddig is mennyire bevált, közléseszsük az ide mellékelt nyilatkozatokat:

Hálás elismeréssel adozom önöknek, megbecsülhetetlen sterilizált-tej készítményükért. Kis babam a mióta csak a világon van, tehát fél éve csak is azt kapja, s jóságáról egész mondatkár támadt. S nemcsak kinézése vasogészséges, hanem olyan vasogészségu is, hogy bár a gyógyszerártól csak a y ajtó választja el, orvosságot még nem kapott soha.

Nem mulasztatom el, hogy steril, gyermektejüket jóságánál, olesóságánál és könnyen kezelhetőségénél fogva minden szülőknek legelősebbben ne ajánlja.

Kiváló tisztelettel Tábör Gyula, gyógyszerész, Arad-Gáj.

Az önök által szállított sterilizált gyermektejet kis fiam 14 napon korától a mai napig élvezte és ezontul is élvezni fogja. Nem mulasztatom el, hogy önöknek készítőknök halás közönetemet ne nyilvánítsam üdvös egészségügyi intézményükért.

A midőn ezt teszem, tudomásukra hozom azt is, hogy gyermekemet olesóbban és jobban felnevelni, másval nem lettem volna képes.

Gyermekem teljesen egészséges és nagyon szépen fejlődik.

Tisztelettel Takacsócs Ernő, építész.

Dr. Singer János orvos és Rozvány György

gyógyszertár

292

sterilizált gyermektej, gyógy- és pasteurizált tej termelő Intézete

Aradon, Kossuth- és Batthyányi-u. sarkán.

Apró hirdetések

VAJDA BENŐ

fogorvos

Aradon.

Készít rágásra teljesen használható

MŰFOGAKAT,

foganként 2 frtért.

Fogak plombázása fűtőnőn előzőn, jótétlenség mellett. 163

Fájdalom nélküli foghúzás 1 forint.

Házasságközvetítő,

kinek izr. polgári házakkal van összekötése, kéri, küldje címét Budapestre K. D. jelige alatt **15postára, postarostantó.** 203

Egy vizsgázott és oklevéllel ellátott

gépész és kovács

állást keres.

Cím a kisdóhivatalban. 205

Távbeszélő 369.

Gróf KÖNIGSEGG LAJOS

a magyar kir. Államvasutak gépgyárának arad-csanádi kizárólagos képviselője.

Aradon, Vörösmarty-utca 1. sz.

Kívánatra küld 1580

árjegyzéket ingyen és bérmentve.

Ékszárműveket, zálogjegyeket, tört aranyat, ezüstműveket

készpénzfizetés mellett, legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA,

Minorita-palota.

Megyei és városi telefon szám 10.

Legizléseesebb

báli czikkek

óriási választékban.

Gázlegyezők meglepő választékban.

Báli belépők

már 3 frt 95 krért kaphatók.

HOFFMANN SÁNDOR

A „fecskéhez”

ARADON, Színház-épület.

Legujabb áttört kelmeék

már 27 krajczártól.

Gyönyörű pompadur batistok

igen nagy választékban.

Legszebb színházi kendők és blouzok vannak.

Szolid és pontos kiszolgálás.

Videkre mintákat és árjegyzéket készséggel és bérmentve küldök.

Elvsem olcsó árak mellett nagy forgalmat elérni.

Rozsnyay-féle

chinin czukorka, chinin csokoládé

pályakoszorozott készítmény.

gyermeknek láz, hideglés, váltóláz ellen kitűnő sikerrel alkalmazható. **Nem keserű!** Csak akkor valódi, ha a csomagoló papíron Rozsnyay Mátyás névalírása olvasható.

Fenyő illat.

Különösen a kamás szoba levegőjének felrészítésére és tisztítására

Egy üveg 1 kor. 50 fillér.

Hasis-Collodium.

Kitűnő, minden más szert felülmúló hatású tyukszem és bőrkeményedés ellen.

Egy üveg ára 70 fillér.

Kitűnő minőségű likőr eszenciák, melynek segítségével pár perc alatt zamatos, finom likőrt készíthetünk.

Barack
Anizette
BenedictineCacao blanc
Chartreuse
CuracaoCseresznye
Marasquino
KávéCsászárkörte
Vanillia
Zeller

Egy üveg ára 1 korona.

Kapható:

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerertárában

Aradon, Szabadság-tér.

Feltűnést keltő nyilatkozat!

Kedves Hajós ur!

Ma, midőn oly sok ismeretes tyukszemirtő szer daczára, legelőbbsen kiirihatalannak tartjak a tyukszemert, már nem is igen ajánlanak nyugodt lélekkel tyukszemirtő szert, hacsak nem ismerik az „ANAGALLINT”, a mit egy szerencsés pillanatban ön talált fel, kedves Hajós ur.

E bämulatos szernek köszönhetem, hogy sok másfajta drága szernek sikertelen használata után, a 8—10 éves tyukszemektől teljesen megszabadultam.

A tyukszemirtő szerek helyett most már örömmel ragadom meg a tollat, hogy gratuláljak figyelmet érdemlő találmányához és köszönetemet fejezzem ki önnek, hogy megszabadított a gyöttrő tyukszemektől.

Arad, 1901. év november hó 7-én.

Tisztelője

Ritt Gyula.

Tyukszem, szemölcs és bármilyen bőrkeményedést bämulatos rövid idő alatt epusztit a

Hajós-féle ANAGALLIN. Ára 35 kr.

Fagybalzsam,

kipróbált kitűnő szer fagyás, valamint a fagyás által okozott kellemetlen bőrvizkedés ellen. Ket. három nap alatt legbiztosabban gyógyít s minden fagyási bűtyköt sikeresen eltávolít. Egy üveg teljesen elegendő. Ára 35 krajczár.

Kaphatók egyedül a feltaláló és készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszerertára és gyógyszerészeti laboratoriuma

Arad. Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben.